

REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU
Zagreb, Trg J. F. Kennedyja 11

Poslovni broj: P-1681/023-29

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA I RJEŠENJE

Trgovački sud u Zagrebu, po sutkinji Ivani Manestar, u pravnoj stvari tužitelja Druga fundacija SPV d.o.o., Zagreb, Lonjička ulica 2A, OIB: 25132169807, kojeg zastupa Goran Devrnja, odvjetnik u Zagrebu, Vrbani 15, protiv tuženika Erste&Steiermärkische Bank d.d., Rijeka, Jadranski trg 3A, OIB: 23057039320, kojeg zastupa Damir Metelko, odvjetnik u Odvjetničkom društvu Metelko, Knežević & Partneri d.o.o., Zagreb, Lopašićeva 6, radi isplate, nakon javne glavne rasprave zaključene 8. travnja 2026. u prisutnosti odvjetnika Vinka Pivca, zamjenika punomoćnika tužitelja i odvjetnika Petra Kovačevića, zamjenika punomoćnika tuženika, dana 15. svibnja 2026.

riješio je

I. Ne dopušta se preinaka tužbe prema navodima tužitelja s ročišta od 8. travnja 2026. dodavanjem novog zahtjeva uz postojeći, za isplatu iznosa od 1.474,92 EUR s zateznim kamatama od 21. prosinca 2024. do isplate.

II. Dopušta se preinaka tužbe prema navodima tužitelja s ročišta od 8. travnja 2026. povišenjem tužbenog zahtjeva za isplatu s iznosa od 16.420,09 EUR na iznos od 23.833,07 EUR s zateznim kamatama od 30. rujna 2015. do isplate te s iznosa od 4.047,94 EUR na iznos od 4.827,80 EUR s zateznim kamatama od 30. rujna 2015. do isplate.

presudio je

I. Utvrđuje se da je ništetna odredba čl. 7. st. 2. Ugovora o kreditu 2402006-1031262160/51400607-5102155723, sklopljenog 16. prosinca 2004. između korisnika kredita Ismaila Omerbašića i tuženika, u dijelu koji glasi: "po srednjem tečaju Banke za CHF na dan odobrenja žiro-računa Banke".

II. Utvrđuje se da je ništetna odredba čl. 10. Ugovora o kreditu 2402006-1031262160/51400607-5102155723, sklopljenog 16. prosinca 2004. između korisnika kredita Ismaila Omerbašića i tuženika, u dijelu koji glasi: "0,1000% naknade na iznos kredita, obračunate s datumom ugovora".

III. Nalaže se tuženiku isplatiti tužitelju iznos od 4.827,80 EUR s zateznim kamatama od 13. lipnja 2023. do isplate, po stopi koja se za razdoblje do 29. prosinca 2023. određuje, za svako polugodište, uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za 3 postotnih poena, a za razdoblje od 30. prosinca 2023. do isplate po stopi koja se određuje, za svako polugodište, uvećanjem referentne stope za 3 postotna poena, pri čemu se za prvo polugodište primjenjuje referentna stopa koja je na snazi na dan 1. siječnja, a za drugo polugodište referentna stopa koja je na snazi na dan 1. srpnja te godine, u roku od 15 dana.

IV. Utvrđuje se da ne postoji tražbina tuženika prema tužitelju, istaknuta prigovorom radi prebijanja, u iznosu od 2.540,50 EUR s zateznim kamatama na iznos od:

- 3,85 EUR od 2. ožujka 2005. do isplate,
- 17,02 EUR od 2. travnja 2005. do isplate,
- 21,91 EUR od 2. svibnja 2005. do isplate,
- 31,92 EUR od 2. lipnja 2005. do isplate,
- 35,27 EUR od 2. srpnja 2005. do isplate,
- 43,72 EUR od 2. kolovoza 2005. do isplate,
- 11,82 EUR od 2. rujna 2005. do isplate,
- 22,60 EUR od 2. listopada 2005. do isplate,
- 21,83 EUR od 2. studenog 2005. do isplate,
- 21,39 EUR od 2. prosinca 2005. do isplate,
- 19,56 EUR od 2. siječnja 2006. do isplate,
- 31,03 EUR od 2. veljače 2006. do isplate,
- 39,12 EUR od 2. ožujka 2006. do isplate,
- 43,63 EUR od 2. travnja 2006. do isplate,
- 45,49 EUR od 2. svibnja 2006. do isplate,
- 45,72 EUR od 2. lipnja 2006. do isplate,
- 52,58 EUR od 2. srpnja 2006. do isplate,
- 50,42 EUR od 2. kolovoza 2006. do isplate,
- 43,55 EUR od 2. rujna 2006. do isplate,
- 49,15 EUR od 2. listopada 2006. do isplate,
- 53,10 EUR od 2. studenog 2006. do isplate,
- 49,17 EUR od 2. prosinca 2006. do isplate,
- 60,63 EUR od 2. siječnja 2007. do isplate,
- 65,32 EUR od 2. veljače 2007. do isplate,
- 62,09 EUR od 2. ožujka 2007. do isplate,
- 69,21 EUR od 2. travnja 2007. do isplate,
- 69,21 EUR od 2. svibnja 2007. do isplate,
- 86,19 EUR od 2. lipnja 2007. do isplate,
- 87,14 EUR od 2. srpnja 2007. do isplate,
- 96,05 EUR od 2. kolovoza 2007. do isplate,
- 86,52 EUR od 2. rujna 2007. do isplate,

- 87,37 EUR od 2. listopada 2007. do isplate,
- 98,34 EUR od 2. studenog 2007. do isplate,
- 94,05 EUR od 2. prosinca 2007. do isplate,
- 85,42 EUR od 2. siječnja 2008. do isplate,
- 76,24 EUR od 2. veljače 2008. do isplate,
- 66,44 EUR od 2. ožujka 2008. do isplate,
- 56,19 EUR od 2. travnja 2008. do isplate,
- 54,98 EUR od 2. svibnja 2008. do isplate,
- 54,98 EUR od 2. lipnja 2008. do isplate,
- 85,60 EUR od 2. srpnja 2008. do isplate,
- 72,12 EUR od 2. kolovoza 2008. do isplate,
- 77,87 EUR od 2. rujna 2008. do isplate,
- 64,39 EUR od 2. listopada 2008. do isplate,
- 17,93 EUR od 2. studenog 2008. do isplate,
- 37,58 EUR od 2. prosinca 2008. do isplate,
- 1,75 EUR od 2. lipnja 2009. do isplate,
- 18,61 EUR od 2. srpnja 2009. do isplate,
- 12,88 EUR od 2. kolovoza 2009. do isplate,
- 2,35 EUR od 2. rujna 2009. do isplate,
- 16,90 EUR od 2. listopada 2009. do isplate,
- 11,64 EUR od 2. studenog 2009. do isplate,
- 10,51 EUR od 2. prosinca 2009. do isplate.

V. Odbija se kao neosnovan tužbeni zahtjev za isplatu zateznih kamata na dosuđeni iznos od 4.827,80 EUR za razdoblje od 30. rujna 2015. do 12. lipnja 2023. te za isplatu zateznih kamata na iznos od 4.827,80 EUR za razdoblje od 13. lipnja 2023. do isplate, po stopi koja čini razliku između stope koja se za razdoblje do 29. prosinca 2023. određuje, za svako polugodište, uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za 8 postotnih poena, a za razdoblje od 30. prosinca 2023. do isplate po stopi koja se određuje, za svako polugodište, uvećanjem referentne stope za 8 postotna poena te stope koja je dosuđena u stavku III. izreke ove presude.

VI. Odbija se kao neosnovan tužbeni zahtjev za isplatu iznosa od 28.833,07 EUR s zateznim kamata od 30. rujna 2015. do isplate.

VII. Određuje se da će svaka stranka snositi svoje troškove parničnog postupka.

Obrazloženje

1. U tužbi se navodi da su tuženik, kao kreditor i Ismail Omerbašić, kao korisnik kredita, 16. prosinca 2004. sklopili Ugovor o kreditu 2402006-1031262160/51400607-5102155723, kojim je tuženik odobrio korisniku kredita kredit u kunskoj protuvrijednosti iznosa od 228.100,00 CHF obračunatom prema srednjem tečaju banke na dan puštanja kredita u tečaj (dalje u tekstu: Ugovor o kreditu). Predmetnim ugovorom da je ugovorena valutna klauzula u CHF te je korisnik kredita bio dužan kredit vraćati u kunskoj protuvrijednosti CHF obračunatoj prema srednjem tečaju banke za CHF na dan odobrenja žiro-računa banke. Tužitelj smatra da su te odredbe ništetne te je

korisnik kredita imao pravo na povrat onog što je platio temeljem tih nišetnih odredbi, a koju tražbinu da je ustupio ovdje tužitelju Ugovorom o cesiji od 8. lipnja 2023. napominje se da je presudom ovog suda, P-1401/2012 od 4. srpnja 2013., koja je potvrđena presudom Visokog trgovačkog suda u Republike Hrvatske, PŽ-6632/2017 od 14. lipnja 2018., utvrđeno da je, među ostalim, tuženik u razdoblju od 2004. do 31. prosinca 2008. povrijedio kolektivne interese i prava potrošača korisnika kredita zaključujući ugovore o kreditima u kojima je koristio nepoštene i nišetne ugovorne odredbe na način da je ugovorena valuta uz koju je vezana glavnica švicarski franak, a da prije i u vrijeme sklanja tih ugovora nije kao trgovac u potpunosti informirao potrošače o svim parametrima bitnim za donošenje valjane odluke utemeljene na potpunoj obavijesti, a tijekom pregovora i u vezi zaključenja predmetnih potrošačkih ugovora o kreditu, što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana pa je time postupio protivno odredbama čl. 81., 82. i 90. Zakona o zaštiti potrošača (Narodne novine, broj: 96/20113., dalje u tekstu: ZZP/03), a od 7. kolovoza 2007. do 31. prosinca 2008. protivno odredbama čl. 96. i 97. Zakona o zaštiti potrošača (Narodne novine, broj: 79/2007., 125/2007., 75/2009., 89/2009., 133/2009., dalje u tekstu: ZZP/07) te suprotno odredbama Zakona o obveznim odnosima. Navedena presuda da je obvezujuća i za ovaj sud po pitanju utvrđenja postojanja povrede kolektivnih prava i interesa korisnika potrošačkih kredita od strane tuženika, dakle, utvrđenja nišetnosti valutnih klauzula u takvim ugovorima o kreditu. Tužitelj napominje da je korisnik kredita s tuženikom sklopio Dodatak Ugovoru o kreditu 18. siječnja 2016. (dalje u tekstu: Dodatak Ugovoru o kreditu), kojim je kredit konvertirao u valutu Euro, sukladno odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine, broj: 102/2015., dalje u testu: ZIDZPK/15). Sklapanjem Dodataka Ugovoru o krediti da se korisnik kredita nije odrekao potraživanja po osnovi nišetnosti valutne klauzule, a niti da su njegovim sklapanjem nišetne odredbe konvalidirale. Stoga u ovom postupku zahtijeva povrat onog što je plaćeno temeljem nišetne valutne klauzule umanjeno za iznosi kojeg je tuženik priznao korisniku kredita kao preplatu u Dodatku Ugovoru o kreditu te u okviru toga predlaže da sud odredi financijsko vještačenje kojim će se utvrditi koliko je korisnik kredita platio tuženiku po osnovi valutne klauzule u CHF do dana provedbe konverzije, koliko bi mu platio da se nije primjenjivala ta valutna klauzula, uzevši kao početnu vrijednost iznos koji se dobije korištenjem ugovorenog tečaja za CHF na dan isplate kredita, koliko iznosi razlika između ta dva iznosa (preplata), koliko bi korisniku kredita preostalo za otplatiti glavnice na dan provedbe konverzije da se nije primjenjivala valutna klauzula u CHF, a koji iznos glavnice je izračunao tuženik u Dodatku Ugovoru o konverziji te koliko iznosi razlika između te dvije glavnice, koja razlika se dobije kada se od tih iznosa preplate oduzme iznos "otpisa glavnice u kunama " koje je tuženik utvrdio prilikom konverzije te iznos zateznih kamata na ono što je preplaćeno po osnovi valutne klauzule, od dana svake pojedine uplate do dana provedbe konverzije. Tužbenim zahtjevom se traži utvrđenje nišetnosti dijela odredbe čl. 7. st. 2. Ugovora o kreditu koji glasi: "po srednjem tečaju Banke za CHF na dan odobrenja žiro-računa Banke" (stavak I.); utvrđenje nišetnosti dijela odredbe čl. 10. Ugovora o kreditu koji glasi: "01,000% naknade na iznos kredita, obračunate s datumom ugovora" (stavak II.); isplata iznosa od 16.420,09 EUR s zateznim kamatama od dana konverzije (stavak III.); isplata iznosa od 4.047,94 EUR s zateznim kamatama od dana konverzije (stavak IV.).

2. Tuženik u odgovoru na tužbu navodi da se, imajući u vidu specifične okolnosti kreditnog odnosa tuženika i korisnika kredita, kao odnosa banke i klijenta, priroda

eventualne tražbine povrata iznosa plaćenog po osnovi valutne klauzule protivno prenošenju na drugoga, slijedom čega da je ustup takve tražbine, u smislu odredbe čl. 80. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine, broj: 35/2005., 41/2008., 125/2011., 78/2015., 29/2018., 126/2021., 114/2022., 156/2022., dalje u tekstu: ZOO), nedopušten, uslijed čega da niti Ugovor o ustupu tražbine ne proizvodi nikakve pravne učinke prema tuženiku pa da tužitelj nije aktivno legitimiran potraživati od tuženika nikakvu isplatu.

3. Osim toga, tvrdi da uplate po Ugovoru o kreditu nije vršio samo korisnik kredita, već za njegov račun i društvo Flamma d.o.o., a korisnik kredita da bi eventualno imao pravo samo na povrat onoga što je on osobno platio, a ne i onoga što je netko treći platio za njega. Drugačije postupanje da bi bilo protivno institutu povrata stečenog bez pravne osnove.

4. Nadalje, tuženik tvrdi da se status potrošača, u smislu odredbe čl. 3. st. 1. ZZP-a/03 ne presumira, već da ga je tužitelj dužan dokazati.

5. Tuženik naglašava da su sklapanjem Dodataka Ugovoru o kreditu stranke stvorile novu pravnu osnovu, bez značenja obnove, na način da je kredit koji je bio denominiran u kunama s valutnom klauzulom u CHF konvertiran u kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR, dakle, da je položaj korisnika kredita izjednačen s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR. Poziva se na pravna stajališta izražena u rješenju Revd 2021/2020-6 od 1. lipnja 2022. te u rješenju Gos 1/2019 te zaključuje da je Dodatak Ugovoru o kreditu valjana nova pravna osnova koja uspostavlja ravnotežu između korisnika kredita kao potrošača i tuženika kao trgovca, da korisnik kredita nema pravnog interesa zahtijevati utvrđenje ništetnosti valutne klauzule ili klauzule o promjenjivoj kamatnoj stopi iz izvornog Ugovora o kreditu te temeljem toga zahtijevati daljnje obeštećenje, da je korisnik kredita sklapanjem Dodatka Ugovoru o kreditu pristao biti korisnik kredita s valutnom klauzulom u EUR od početka ugovornog odnosa te ga treba promatrati kao korisnika kredita u EUR koji se ne može pozivati na odluke iz kolektivnog spora, jer se kolektivni spor odnosi samo na korisnike kredita u CHF.

6. Tuženik se poziva i na presudu Suda Europske unije, C-567/2020 od 5. svibnja 2022. te ističe da su odredbe Glave IV.a ZIDZPK-a/15 isključene od ispitivanja nepoštenosti, u smislu odredbe čl. 1. st. 2. Direktive 93/13/EZ, a time i da je Dodatak Ugovoru o kreditu isključen od ispitivanja nepoštenosti, budući da su odredbe potrošačkih ugovora koje su posljedica primjene zakonskih odredbi isključene iz primjene Direktive 93/13/EZ.

7. Podredno, ako sud ne bi odbacio tužbu ili odbio tužbeni zahtjev već iz gore navedenih razloga, tuženik ističe prigovor zastare u odnosu na zahtjev za isplatu iznosa od 4.047,94 EUR koji da se odnosi na razliku između preostale glavnice kredita koju je utvrdio tuženik u konverziji (nakon konverzije kredita iz CHF u EUR) i one razlike koja bi postojala da se je obračun vršio kao da se radi o kunskom kreditu, jer da je Dodatak Ugovoru o kreditu sklopljen 18. siječnja 2016., a do podnošenja tužbe da je proteklo pet godina općeg zastarnog roka iz odredbe čl. 225. ZOO-a. Uostalom, da korisnik kredita nema pravo na povrat nikakve razlike u glavnici preostalog kredita.

8. Tuženik ističe prigovor zastare i u odnosu na zahtjev za isplatu iznosa od 16.420,09 EUR po osnovi preplaćenih anuiteta, budući da se na svaku takvu "preplatu" ima primijeniti trogodišnji zastarni rok iz odredbe čl. 230. ZOO-a, jer se prema odredbi čl. 118. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine, broj: 53/1991., 91/1992., 112/1999., 88/2001., 117/2003., 88/2005., 2/2007. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 84/2008., 123/2008., 57/2011., 25/2013., 28/2013., 89/2014. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 70/2019., 80/2022., dalje u tekstu: ZPP) u parnicama koje pokrene potrošač nakon parnice koja je vođena radi zaštite kolektivnih interesa potrošača, radi o parnicama radi naknade štete. Uostalom, tuženik smatra da su presude Vrhovnog suda, Rev 2221/2018 od 3. rujna 2019., koja je potvrdila presudu Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, PŽ-6632/2017 od 14. lipnja 2018., kojima se utvrđuje da su banke sklapanjem ugovora o kreditu s valutnom klauzulom povrijedile kolektivne interese potrošača, nepravilne i nezakonite, jer valutna klauzula, s obzirom da je odraz primjene odredbe čl. 22. ZOO-a, ne može bit predmetom ispitivanja nepoštenosti (ništetnosti zbog nepoštenosti).

9. U ovom postupku tvrdi da je konkretnom korisniku kredita pružio sve dostupne informacije prije i za vrijeme sklapanja Ugovora o kreditu, tako da je isti mogao shvatiti ekonomske posljedice ugovaranja kredita u kojem je glavnica vezana za valutu švicarski franak. Informacije da su, prije svega bile dostupne, u reklamnom materijalu i oglasima (dan prikaz kretanja tečaja CHF, EUR i USD u odnosu na kunu za razdoblje od 6 godina prije 2004. – reklamni materijal Informacija Pojam valutna klauzula i rizici financiranja u kunama s valutnom klauzulom, brošura Stambeni krediti Erste banke), zatim u obrascima koji su uručivani korisnicima kredita u kojima se pojašnjava pojam valutne klauzule, a naposljetku i u samom Ugovoru o kreditu, s obzirom da je odredba o valutnoj klauzuli jasna.

10. Naglašava da banka nije ostvarila nikakav ekstra profit ugovaranjem kredita s valutnom klauzulom u CHF, budući da je i sama bila zadužena na tržištu u toj valuti, kako bi pribavila sredstva koja je plasirala kroz Ugovor o kreditu, tako da je trpila iste rizike promjene tečaja kao i korisnik kredita.

11. Što se tiče klauzule o naknadi za obradu kredita, tuženik ističe da je ista jasna, razumljiva i lako uočljiva, a prema odredbi čl. 84. ZPP-a/03 da nije dopušteno ocjenjivati poštenost/ništetnost onih ugovornih odredaba koje se odnose na predmet ugovora i cijenu ako su te odredbe jasne, lako razumljive i lako uočljive. Tvrdi da je korisniku kredita bilo jasno i prije sklapanja Ugovora o kreditu da mora platiti naknadu za obradu i odobrenje kredita, jer mu je to na jasan i razumljiv način prezentirano od strane zaposlenika banke (Romane Baće, čije je saslušanje i predložio), koji su su mu uručili letak i Akcijske uvjete stambenih kredita 1.4.2004. – 31.12.2004., u kojima se navodi podatak o plaćanju ulazne naknade u visini od 1% od odobrenog iznosa kredita. Tvrdi da su se predmetnom ulaznom naknadom pokrivali troškovi poput: operativnih troškova (trošak rada djelatnika banke, uključujući i troškove zaposlenika na razvoju i održavanju pripadnih IT sustava i sl.), materijalnih troškova (cijene uredskog materijala, informatičke opreme, trošak s osnove korištenja energenata, trošak s osnove razmjene podataka ili baza podataka s trećim stranama kao što su registar obveza po kreditima SRI, HROK ili HZMO itd.), troškova trećih strana koje sudjeluju u realizaciji usluge (npr. trošak poštarine) i povezanih regulatornih troškova (npr. za rad djelatnika svih službi, savjetovanje klijenta, izrada ponude za kredit, provjera i unos

podataka iz zahtjeva za kredit, obrada zahtjeva, odobravanje kredita, izrada i potpisivanje ugovora, isplata kredita, odlaganje i arhiviranje kreditnog spisa i sl.).

12. Tuženik ukazuje na presudu Suda Europske unije u predmetu C-621/2017, prema kojoj zahtjev iz odredbe čl. 4. st. 2. i čl. 5. Direktive 93/13 da ugovorna odredba treba biti jasno i razumljivo sastavljena ne nalaže da u ugovornim odredbama ugovora o potrošačkom zajmu, kojima se utvrđuje iznos naknade za upravljanje zajmom te iznos isplatne naknade na teret potrošača, trebaju detaljno biti navedene sve usluge koje se pružaju u zamjenu za predmetne naknade. Navodi da je Sud EU-a izrazio stajalište da je u svakom pojedinom slučaju potrebno ocijeniti da li se je priroda stvarno pruženih usluga mogla razumno shvatiti ili izvesti iz cjelokupnog ugovora, uzimajući u obzir ne samo ugovorne odredbe, već i oglašavanje te obavijesti koje je davatelj zajma učinio dostupnim tijekom pregovora.

13. Pored toga tuženik tvrdi da predmetna ugovorna odredba o ulaznoj naknadi uopće ne uzrokuje značajnu neravnotežu u pravima i obvezama među strankama. Ovdje se ponovno ukazuje na presudu Suda EU u predmetu C-621/2017 u kojoj da je izraženo stajalište da ugovorna odredba o naknadu za upravljanje zajmom, koja ne omogućava da se nedvojbeno utvrdi koje konkretno usluge se pružaju u zamjenu za te troškove, načelno ne uzrokuje znatniju neravnotežu u pravima i obvezama na štetu potrošača, protivno uvjetu dobre vjere, u smislu odredbe čl. 3. st. 1. Direktive 93/13.

14. Tuženik ukazuje da u vrijeme sklapanja predmetnog Ugovora o kreditu nisu postojala zakonska ograničenja u pogledu ugovaranja predmetne naknade.

15. U odnosu na potraživanje zateznih kamata, tuženik ističe da je on, sve i da se utvrdi ništetnost pobijanih odredbi, pošten stjecatelj pa da bi tužitelju pripadale zatezne kamate eventualno od dana podnošenja tužbe, a ne već od dana kada je izvršeno plaćanje čiji povrat potražuje u ovom postupku (čl. 1115. ZOO-a) i to po stopi koja se primjenjuje na izvanugovorne obvezne odnose, na po onoj koja se primjenjuje na trgovačke ugovore.

16. Ako bi sud utvrdio ništetnom valutnu klauzulu, tuženik ističe prigovor radi prebijanja tražbine koju da ima prema korisniku kredita po osnovi manje plaćenih anuiteta u iznosu od 2.636,94 EUR/19.868,18 kn (kada je tečaj CHF bio niži od početnog) s zateznim kamatama od dana kada su ti iznosi trebali biti plaćeni (2. u mjesecu za određene mjesece, počevši od veljače 2005. te zaključno s prosincem 2009.). Smatra da je sud dužan, u svakom slučaju, prilikom utvrđivanja eventualne preplate po osnovi valutne klauzule, od pozitivnih tečajnih razlika odbiti negativne tečajne razlike.

17. Tužitelj u očitovanju na odgovor na tužbu navodi da je cesija novčane tražbine potrošača dopuštena te da je osoba koja mu je u konkretnom slučaju cedirala tražbinu nedvojbeno potrošač. Sklapanjem Dodatka Ugovoru o kreditu da se potrošač nije odrekao svojih potraživanja po osnovi ništetnih ugovornih odredbi Ugovora o kreditu, s obzirom da je konverzijom riješen odnos potrošača i tuženika samo za ubuduće. S obzirom na iznos preplate kojeg je potrošaču priznao tuženik u Dodatku Ugovoru o kreditu, potrošač da je imao pravni interes zahtijevati plaćanje ostatka koji mu pripada kao posljedica ništetnih ugovornih odredbi, a to pravo da pripada i tužitelju. S obzirom da zastara restitucijskih zahtjeva počinje teći od pravomoćnosti sudske odluke kojom

je utvrđena ništetnost ugovora ili neke njegove odredbe, a da o konkretnim odredbama još ne postoji pravomoćna sudska odluka, to da zastara još nije niti počela teći. Iznosi svoje stajalište o ništetnosti odredbe o ulaznoj naknadi. Oспорava osnovanost tražbine istaknute radi prebijanja te ističe prigovor zastare, jer da je zastara počela reći pravomoćnošću odluke donesene u postupku kolektivne zaštite potrošača, a zastarni rok da je istekao 14. lipnja 2023.

18. Tuženik navodi da zastara još nije bila nastupila u trenutku kada su se stekle pretpostavke prijebaja, slijedom čega da je prijebaj dopušten (čl. 198. ZOO-a).

19. Na izričit upit suda na ročištu od 11. ožujka 2024. na što se odnose utuženi iznosi, punomoćnica tužitelja je izjavila da se iznos od 16.420,09 EUR odnosi na preplatu po ništetnoj valutnoj klauzuli, a iznos od 4.047,94 EUR na zatezne kamate obračunate na tu preplatu od dana plaćanja svakog pojedinog anuiteta do dana kada je izvršena konverzija, 30. rujna 2015.

20. Tijekom dokaznog postupka pročitani su Sporazum o osiguranju novčane tražbin zasnivanjem založnog prava na nekretnini sklopljen 17. prosinca 2004. između tuženika, Ismaila Omerbašića, Aide Omerbašić i Dražena Mataje (list 7. – 10. spisa, dalje u tekstu: Sporazum o osiguranju), Ugovor o kreditu (list 11. – 15. spisa), Aneks Sporazuma o osiguranju od 18. siječnja 2016. (list 16.- 20. spisa), Aneks broj 1 Ugovora o kreditu 5102155723 sklopljen 18. siječnja 2016. između tuženika, Ismaila Omerbašića i Aide Omerbašić (list 21. – 26. spisa, dalje u tekstu; Dodatak Ugovoru o kreditu), Ugovor o ustupu tražbine sklopljen 8. lipnja 2023. između Ismaila Omerbašića i tužitelja (list 27. – 31. spisa, dalje u tekstu: Ugovor o ustupu), obavijest o ustupu tražbine (list 32., 40., 41. spisa), tuženikove brošure o stambenim kreditima (list 80. – 90. spisa i 97. – 106. spisa), dopis tuženik od 27. lipnja 2023. (list 116. spisa), brošura tuženik o valutnoj klauzuli s grafičkim prikazima kretanja tečaja za određene valute (list 172. – 176. i 254. – 257. spisa), pisani iskaz Danice Kozica (list 179. – 179. spisa), ispis e-mail korespondencije (list 186. – 190. spisa), brošure tuženika (list 191. – 195. i 260. – 262. spisa), dopis HNB-a od 7. lipnja 2013. (list 249. – 251. spisa), izvješće banke o izloženosti valutnom riziku po pojedinim valutama (list 252. spisa), dokumentacija tužitelja u vezi Ugovora o kreditu (list 410. – 453., 474. – 517. spisa), saslušani su svjedoci Ismail Omerbašić (list 541. – 543. spisa) i Romana Baće (list 543. – 544. spisa) te je izveden dokaz financijskim vještačenjem po stalnom sudskom vještaku Centar za financijska vještačenja d.o.o. (list 551. – 571. spisa – pisani nalaz i mišljenje, list 601. – 62. spisa – usmeni iskaz vještaka).

21. Ocjenom izvedenih dokaza, sukladno odredbi čl. 8. ZPP-a, sud je zaključio da je tužbeni zahtjev za utvrđenje ništetnosti valutne klauzule osnovan, da je osnovan tužbeni zahtjev za utvrđenje ništetnosti ugovorne odredbe o ulaznoj naknadi te da je djelomično osnovan tužbeni zahtjev za isplatu iznosa potraživanog u okviru restitucijskog zahtjeva u pogledu ništetne valutne klauzule.

22. Predmet spora jest utvrđenje ništetnosti ugovorne odredbe o valutnoj klauzuli u švicarskim francima, povrat iznosa koje je tuženik primio u okviru otplate kredita primjenom te valutne klauzule (koja tražbina povrata stečenog bez pravne osnove jest ustupljena od strane korisnika kredita tužitelju) te utvrđenje ništetnosti ugovorne odredbe o naplati naknade za obradu kreditnog zahtjeva.

23. Među strankama je nesporno da je tuženik s korisnikom kredita Ismailom Omerbašićem sklopio Ugovor o kreditu s valutnom klauzulom u CHF te klauzulom o ulaznoj naknadi, kao i da je među njima sklopljen Dodatak Ugovoru o kreditu kojim je kredit koji je bio denominiran u kunama s valutnom klauzulom u CHF konvertiran u kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR te da je ta konverzija provedena sukladno odredbama ZIDZPK-a/15.

24. Sporno je da li je valutna klauzula iz Ugovora o kreditu ništetna, da li je eventualna tražbina potrošača povrata preplaćenog po toj ugovornoj odredbi mogla biti ustupljena tužitelju, može li se tužitelj, kao pravna osoba cesionar, pozivati na pravna stajališta sudova izražena u kolektivnom potrošačkom sporu kojim je utvrđena ništetnost određenih ugovornih odredbi iz ugovora o potrošačkom kreditiranju koje su sklapale određene banke, među kojima i tuženik, u određenom vremenskom razdoblju, jesu li potrošač i tuženik u cijelosti riješili međusobni odnos u pogledu valutne klauzule sklapanjem Dodatka Ugovoru o kreditu na način da u tom pogledu nemaju nikakvih međusobnih potraživanja ili je i nakon sklapanja tog Dodatka preostalo određeno restitucijsko potraživanje potrošača te je li nastupila zastara utuženog potraživanja. Sporno je i postoji li tražbina tuženika prema tužitelju koja je istaknuta radi prebijanja u ovoj parnici, a ako postoji, je li ista zastarjela.

25. O ništetnosti valutne klauzule u CHF

26. Nije sporno da je pred ovim sudom, pod poslovnim brojem P-1401/12, vođen parnični postupak između tužitelja POTROŠAČA – Hrvatske udruge za zaštitu potrošača i tuženika Zagrebačke banke d.d., Privredne banke d.d., Erste & Steiermärkische bank d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Hypo Alpe-Adria Bank d.d., OTP banka Hrvatska d.d., Societe Generale – Splitska banka d.d. (ranije tvrtke HVB Splitska banka d.d. - pravni prednik tuženika) i Sberbank d.d. (ranije Volksbank d.d.), radi zaštite kolektivnih interesa potrošača.

27. Nije sporno da je presudom donesenom u navedenom postupku 4. srpnja 2013. utvrđeno, između ostalog, da je trećetužena Erste&Steiermärkische Bank d.d. u razdoblju od 1. travnja 2004. do 31. prosinca 2008. povrijedila kolektivne interese i prava potrošača, korisnika kredita, koristeći ništetne i nepoštene ugovorne odredbe u potrošačkim ugovorima o kreditima kojima je ugovorena valuta uz koju je vezana glavnica švicarski franak, a da prije i u vrijeme zaključenja predmetnih ugovora banka kao trgovac nije potrošače u cijelosti informirala o svim potrebnim parametrima bitnim za donošenje valjane odluke utemeljene na potpunoj obavijesti, što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana pa je time trećetužena Erste&Steiermärkische Bank d.d. u razdoblju od 1. travnja 2004. do 6. kolovoza 2007. postupala protivno odredbama čl. 81., 82. i 90. ZZP-a/03, a u razdoblju od 7. kolovoza 2007. do 31. prosinca 2008. protivno odredbama čl. 96. i 97. ZZP-a/07 te suprotno odredbama Zakona o obveznim odnosima (stavak III. izreke).

28. Nije sporno da je, u konačnici, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, dana 14. lipnja 2018. pod poslovnim brojem PŽ-6632/17-10, donio presudu kojom odbija žalbe svih tuženika i potvrđuje prvostupanjsku presudu, između ostalog, pod stavkom III. izreke kojim je utvrđeno da trećetuženik Erste&Steiermärkische Bank d.d. u razdoblju od 1. travnja 2004. do 31. prosinca 2008. povrijedio kolektivne interese i prava potrošača, korisnika kredita, koristeći ništetne i nepoštene ugovorne odredbe u

potrošačkim ugovorima o kreditima kojima je ugovorena valuta uz koju je vezana glavnica švicarski franak, o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo, čime da je postupano protivno odredbama čl. 81., 82. i 90. ZZP-a/03, odnosno kasnije čl. 96. i 97. ZZP-a/07.

29. Naposljetku, nije sporno da su presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Rev 2221/18-11 od 3. rujna 2019., odbijene revizije I. – VII. tuženika i potvrđena drugostupanjska presuda, između ostalog, u navedenom dijelu kojim su odbijene njihove žalbe protiv prvostupanjske presude i ista potvrđena u stavku III. izreke.

30. Iz navedenog proizlazi da je presuda ovog suda, P-1401/12 od 4. srpnja 2013., u dijelu kojim se utvrđuje da je tuženik u razdoblju od 1. travnja 2004. do 31. prosinca 2008. i na dalje povrijedio kolektivne interese i prava potrošača ugovaranjem valutne klauzule švicarski franak u potrošačkim ugovorima o kreditu bez da je prethodno potrošače – korisnike kredita u cijelosti informirao o svim potrebnim parametrima bitnim za donošenje valjane odluke utemeljene na potpunoj obavijesti, što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana, čime su povrijeđene odredbe čl. 81., 82. i 90. ZZP-a/03 i čl. 96. i 97. ZZP-a/07, postala pravomoćna 14. lipnja 2018.

31. Prema odredbi čl. 52.a st. 1. ZPP-a, udruge, tijela, ustanove ili druge organizacije koje su osnovane u skladu sa zakonom, koje se u sklopu svoje registrirane ili propisom određene djelatnosti bave zaštitom zakonom utvrđenih kolektivnih interesa i prava građana, mogu, kad je takvo ovlaštenje posebnim zakonom izrijekom predviđeno i uz uvjete predviđene tim zakonom, podnijeti tužbu (tužba za zaštitu kolektivnih interesa i prava) protiv fizičke ili pravne osobe koja obavljanjem određene djelatnosti ili općenito radom, postupanjem, uključujući i propuštanjem, teže povređuje ili ozbiljno ugrožava takve kolektivne interese i prava.

32. Tako je i Zakonom o zaštiti potrošača (Narodne novine, broj: 41/2014., 110/2015., 14/2019., dalje u tekstu: ZZP/14), a prethodno i ZZP-om/07, predviđeno podnošenje tužbe za zaštitu kolektivnih interesa potrošača protiv osobe čije je postupanje u suprotnosti s određenim odredbama tog zakona.

33. Takvom tužbom za zaštitu kolektivnih interesa može se, između ostalog, zahtijevati utvrđenje da su određenim postupanjem, uključujući i propuštanjem tuženika, povrijeđeni ili ugroženi zakonom zaštićeni kolektivni interesi i prava osoba koje je tužitelj ovlašten štiti (čl. 52.b st. 1. t. 1. ZPP-a).

34. Prema odredbi čl. 52.c ZPP-a fizičke i pravne osobe mogu se u posebnim parnicama za naknadu štete i isplatu pozvati na pravno utvrđenje iz presude kojom će biti prihvaćeni zahtjevi iz tužbe iz čl. 52.a st. 1. ZPP-a da su određenim postupanjem, uključujući i propuštanjem tuženika, povrijeđeni ili ugroženi zakonom zaštićeni kolektivni interesi i prava osoba koje je tužitelj ovlašten štiti. U tom će slučaju sud biti vezan za ta utvrđenja u parnici u kojoj će se ta osoba na njih pozvati.

35. Radi se o parnicama pokrenutim radi isplate novčanog iznosa kao posljedice povrede zaštićenih kolektivnih interesa i prava.

36. Iako tužitelj nije potrošač, isti je s potrošačem Ismailom Omerbašićem sklopio Ugovor o ustupu tražbine što ju je navedeni potrošač kao korisnik kredita stekao prema tuženiku temeljem potrošačkog Ugovora o kreditu.

37. Naime, Ugovorom o kreditu kojeg je Ismail Omerbašić kao korisnik kredita sklopio s tuženikom kao kreditorom, korisniku kredita je odobren kredit u kunsnoj protuvrijednosti iznosa od 28.100,00 CHF prema srednjem tečaju kreditora na dan puštanja kredita u tečaj za kupnju nekretnine – stambeni kredit građana (čl. 2. i 3. Ugovora o kreditu), koji kredit se je trebao otplatiti u mjesečnim anuitetima uz primjenu promjenjive kamatne stope koja je na dan sklapanja ugovora iznosila 5,49%, s time da su pojedinačni mjesečni anuiteti iznosili 1.567,78 CHF, a plaćali su se u kunsnoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju kreditora na dan odobrenja žiro računa banke (čl. 7., 8. i 9. Ugovora o kreditu).

38. Prema odredbi čl. 3. t. 1. ZZP-a/03, koji je bio na snazi u vrijeme sklapanja Ugovora o kreditu (ZZP/07 stupio je na snagu 7. kolovoza 2007., a predmetni Ugovor o kreditu sklopljen je 16. prosinca 2004.), potrošač je svaka fizička osoba koja sklapa pravni posao na tržištu, u svrhe koje nisu namijenjene njegovom zanimanju niti njegovoj poslovnoj aktivnosti ili poduzetničkoj djelatnosti, dok je, prema odredbi točke 2. istog članka, trgovac svaka osoba koja nudi ili sklapa pravne poslove, odnosno nastupa na tržištu u okviru svog zanimanja, ili svoje djelatnosti.

39. Ništa u Ugovoru o kreditu ne upućuje na to da je Ismail Omerbašić sklapao taj ugovor kako bi ostvario financiranje kupnje nekretnine koja bi mu trebala služiti obavljanju njegovog zanimanja, određene poslovne aktivnosti ili poduzetničke djelatnosti, a niti bi to proizlazilo iz bilo kojeg drugog dokaza iz predmetnog spisa. Štoviše, u Ugovoru o kreditu se izričito navodi da se radi o stambenom kreditu za kupovinu nekretnine građana, što potvrđuje i Ismail Omerbašić u svom iskazu, slijedom čega se zaključuje da je Ismail Omerbašić kao potrošač sklopio Ugovor o kreditu s tuženikom kao kreditnom institucijom u čiji redovni predmet poslovanja ulazi odobravanje kredita, dakle, tuženik je u tom ugovoru imao ulogu trgovca.

40. Predmetni Ugovor o kreditu sklopljen je 16. prosinca 2004., dakle, u razdoblju koje je obuhvaćeno izrekom presude iz navedenog pravomoćno okončanog potrošačkog spora i sadrži identične odredbu o valutnoj klauzuli (i o promjenjivoj redovnoj kamatnoj stopi) koja je navedenom presudom iz potrošačkog spora utvrđena ništetnom, iz razloga što se o istoj nije pojedinačno pregovaralo, uslijed čega potrošači nisu dobili sve informacije koje su im bile potrebne da shvate što navedena odredba podrazumijeva i koje rizike nosi, a što je dovelo do neravnoteže u pravima i obvezama ugovornih strana zbog čega su te odredbe ocijenjene kao nepoštene.

41. Stoga se zauzeta pravna stajališta o ništetnosti navedenih odredbi iz potrošačkih ugovora o kreditu sklopanih u navedenom razdoblju između potrošača i, između ostalog, ovdje tuženika, odnose i na predmetni Ugovor o kreditu.

42. Točno je da je u kolektivnom potrošačkom sporu pružena (tek) apstraktna pravna zaštita, stoga je u pojedinačnim parnicama radi naknade štete ili isplate (stečenog bez pravne osnove) uslijed povrede potrošačkih prava i interesa tuženiku dopušteno dokazivati da je u konkretnom slučaju postupio sukladno ZZP-u/03, dakle, da je konkretna valutna klauzula u CHF bila razumljiva korisniku kredita, jer mu je

prethodno tuženik dao sve informacije koje su mu bile potrebne da shvati što ta odredba podrazumijeva i koje rizike nosi te da se je o istoj pojedinačno pregovaralo.

43. Naime, prema odredbi čl. 81. st. 1. ZZP-a/03 ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo smatra se nepoštenom ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje značajnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača.

44. Smatra se da se o pojedinoj ugovornoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo ako je ta odredba bila unaprijed formulirana od strane trgovca te zbog toga potrošač nije imao utjecaja na njezin sadržaj, poglavito ako se radi o odredbi unaprijed formuliranoga standardnog ugovora trgovca (čl. 81. st. 2. ZZP-a/03).

45. Ako trgovac tvrdi da se o pojedinoj ugovornoj odredbi u unaprijed sastavljenom standardnom ugovoru pojedinačno pregovaralo, dužan je to dokazati (čl. 81. st. 4 ZZP-a/03).

46. Nije dopušteno ocjenjivati jesu li poštene ugovorne odredbe o predmetu ugovora i cijeni ako su te odredbe jasne, lako razumljive i lako uočljive (čl. 84. ZZP-a/03).

47. Nepoštena ugovorna odredba je ništava (čl. 87. ZZP-a/03).

48. Stoga, kao što je to već pravomoćno utvrđeno u kolektivnom potrošačkom sporu, ugovorna odredba o ugovaranju obveze kredita u valuti CHF, s obvezom otplate u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju kreditora na dan odobrenja žiro-računa banke (čl. čl. 7. st. 2. Ugovora o kreditu), jest jasna i lako uočljiva, ali je upitno je li u konkretnom slučaju za korisnika kredita bila razumljiva, u smislu je li on bio od strane tuženika potpuno informiran o rizicima i pravnim posljedicama ugovaranja valutne klauzule u CHF (prema informacijama s kojima je tuženik tada mogao raspolagati) te je li navedena odredba bila predmet pojedinačnog pregovaranja.

49. Ako se utvrdi da korisniku kredita valutna klauzula u CHF nije bila razumljiva te da ta odredba nije bila predmet pojedinačnog pregovaranja, tada vrijedi utvrđenje iz pravomoćne presude donesene u kolektivnom potrošačkom sporu da takva odredba, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje značajnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača te da je zbog toga nepoštena i, posljedično, ništava.

50. Isto tako je potrebno utvrditi da li je korisniku kredita Ismailu Omerbašiću bila razumljiva te je li mogao pojedinačno pregovarati o odredbi čl. 10. Ugovora o kreditu kojom je ugovoreno da je za obradu zahtjeva i odobravanje kredita korisnik kredita dužan, prije korištenja kredita, platiti 1,00% naknade na iznos kredita, obračunatu s datumom tog ugovora, kako bi sud utvrdio je li i ta odredba ništetna u smislu odredaba 81., 84. i 87. ZZP-a/03.

51. Svjedok Ismail Omerbašić u svom iskazu navodi da mu je bila potrebna nekretnina za stanovanje, a s obzirom da je on, zbog svog posla, poznavao ljude iz bankarskog sektora pa tako i gospođu Baće koja radi kod tuženika, njemu da je tuženik ponudio da preuzme nekretninu za koju jedan njihov drugi klijent više nije mogao

otplaćivati kredit, na što da je on pristao. Na početku da je morao jednokratno uplatiti 40.000,00 EUR kako bi banka pokrila dugovanje tog drugog klijenta po osnovi zateznih kamata, koji iznos je gledan kao njegovo učešće u budućem stambenom kreditu, a za ostatak vrijednosti te nekretnine od 160.000,00 EUR da je uzeo predmetni kredit. Banka da mu je odmah ponudila isključivo ugovor o kreditu s valutnom klauzulom u CHF, jer mu je rečeno da je to u tom trenutku najpovoljniji kredit, s ugovornim kamatama od 5,49 %, dok su se na kredite s valutnom klauzulom u EUR naplaćivale kamate od preko 6%, a što mi je poznato s obzirom da je on imao kredit kod Hypo banke s valutnom klauzulom u EUR u kojem su ugovorene kamate iznosila 6,75%. To da mu je bio i ostao jedini kredit koji je sklopio s valutnom klauzulom u CHF. Svjedok zaključuje da je razlika u nuđenim ugovorenim kamatama između kredita u EUR i CHF postojala vjerojatno zato što se kroz povijest CHF pokazala kao jako stabilna valuta te nitko nije mogao predvidjeti da će doći do takvih promjena u kretanju tečaja CHF. Na početku ugovornog razdoblja da mu je anuitet iznosio oko 7.500,00 kn, a kasnije da je porastao na oko 10.000,00-11.000,00 kn. U vrijeme sklapanja ugovora da nije bilo govora o tome da ugovori s valutnom klauzulom u CHF nose neke posebne rizike. Svjedok je naglasio da je znao što znači sklapanje ugovora s valutnom klauzulom, ali s obzirom na dotadašnje kretanje tečaja CHF, da nije mogao predvidjeti da će doći do takve nestabilnosti i njegova povišenja, a smatra da je indikativno da takvi krediti nisu nuđeni u svim zemljama Europe, već isključivo u državama istočne i jugoistočne Europe. Što se tiče namjene nekretnine za čiju je kupnju kredit služio, naveo je da je ista služila isključivo njegovom stanovanju dio pojave epidemije COVID-19, kada je poslovanje svog društva Flamma d.o.o. prebacio na adresu predmetne nekretnine, nakon izvršenih građevinskih preinaka, tako da mu predmetna nekretnina danas služi i za obavljanje poslovne djelatnosti. Što se tiče ugovorne klauzule o naknadu za obradu kredita, naveo je da mu nitko od strane banke nije pojasnio koje troškove podrazumijeva ta naknada, ali da je u to vrijeme bilo uobičajeno plaćanje takve naknade, iako nije mogao utjecati na sadržaj te odredbe.

52. Svjedokinja Romana Baće, zaposlenica tuženika, u svom iskazu navodi da poznaje Ismaila Omerbašića, da je on poduzetnik koji je klijent Erste banke od 2004. te da je ona od tada njegov savjetnik u banci i, stoga, da zna da je njemu bilo jako dobro poznato što to znači sklapanje ugovora s valutnom klauzulom. S obzirom da mu je bio potreban stambeni kredit, njemu da je uručen letak banke, kao i svakom drugom klijentu koji je tražio kredit, a na kojem da su bili navedeni uvjeti kreditiranja s valutnom klauzulom u CHF, EUR i USD. S obzirom da su krediti u CHF imali nižu ugovornu kamatu od ostalih stambenih kredita s valutnom klauzulom, on da je sam donio odluku sklopiti ugovor o kreditu s valutnom klauzulom u CHF. Njoj da nije točno poznato iz kojih razloga je banka nudila niže ugovorne kamate na kredite u CHF, nego na ostale kredite, vjerojatno iz razloga što su se razlikovali troškovi prikupljanja sredstva za te različite valute. Napomenula je da ona nije nikad sugerirala klijentima da sklopile ugovore o kreditu s valutnom klauzulom u CHF, već da je odluka bila isključivo na klijentima.

53. Sud iz iskaza saslušanih svjedoka utvrđuje da je korisniku kredita bilo jasno što znači valutna klauzula, dakle, da mu je bilo jasno da iznos njegovog mjesečnog anuiteta ovisi o kretanju ugovorenog tečaja CHF naspram kune, ali isto tako proizlazi da mu prije sklapanja Ugovora o kreditu nitko od strane zaposlenika tuženika nije dao informacije o rizicima i pravnim posljedicama ugovaranja valutne klauzule konkretno u

CHF, niti je imao saznanja o tome da Hrvatska narodna banka štiti tečaj hrvatske kune u odnosu na valutu Euro, ali ne i u odnosu na valutu švicarski franak.

54. Isto tako, to što je banka korisniku kredita predložila da je stopa ugovornih kamata najniža za ugovore o kreditu s valutnom klauzulom u CHF, što se automatski reflektira na visinu mjesečnog anuiteta, na način da je on niži u odnosu na anuitete kredita s valutnom klauzulom u EUR pa je korisnik kredita odabrao onu valutnu klauzulu s kojom će kreditno opterećenje biti niže, ne znači da se je o valutnoj klauzuli u CHF pojedinačno pregovaralo.

55. Pojedinačno pregovaranje podrazumijeva da je korisnik kredita dobio sve relevantne obavijesti da bi mogao donijeti informiranu odluku o tome u kojoj valuti želi sklopiti ugovor o kreditu te da temeljem tih saznanja pregovara s bankom o uvjetima kredita, a u konkretnom slučaju korisnik kredita Ismail Omerbašić takve obavijesti nije dobio, već mu je u najboljem slučaju banka ponudila sklapanje s valutnom klauzulom u nekoliko valuta te mu rekla koliko mu iznosi početni mjesečni anuitet u svakom od tih slučajeva, bez ikakve napomene o rizicima koje nosi svaka pojedina valuta, a u najgorem slučaju, kao što to navodi sam korisnik kredita, ponudila mu je isključivo kredit s valutnom klauzulom u CHF. To nije pojedinačno pregovaranje.

56. Stoga se utvrđenja suda iz pravomoćne presude iz potrošačkog kolektivnog spora odnose i na konkretni slučaj, budući da valutna klauzula u CHF potrošaču nije bila razumljiva i o njoj se nije pojedinačno pregovaralo.

57. Budući da korisnik kredita Ismail Omerbašić nije dobio odgovarajuće informacije po pitanju parametara od kojih ovisi te od kojih se mijenja tečaj valute HRK u odnosu na tečaj valute CHF, da se o valutnoj klauzuli nije pojedinačno pregovaralo i da je ista uzrokovala očitu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača, to je navedena odredba nepoštена i, posljedično, ništava.

58. Posljedica ništetnosti valutne klauzule jest bila u tome da je potrošač (korisnik kredita) Ismail Omerbašić imao prema tuženiku tražbinu povrata novčanog iznosa kojeg je tuženik stekao temeljem te ništetne odredbe, dakle, u okviru instituta stjecanja bez pravne osnove, imao je pravo na povrat onog što je primjenom navedene odredbe platio tuženiku, sve sukladno odredbi čl. 323. st. 1. u vezi čl. 324. st. 1. ZOO-a o pravnim posljedicama ništetnosti ugovora ili njegovih pojedinih odredbi te čl. 1111. st. 1. ZOO-a o stjecanju bez pravne osnove.

59. O ništetnosti klauzule o ulaznoj naknadi

60. Osim toga, iz iskaza svjedoka Ismaila Omerbašića proizlazi da on nije mogao utjecati na sadržaj odredbe o ulaznoj naknadi, dakle, da nije mogao pregovarati o tome da istu ne plati ili da istu plati u manjoj visini, a niti mu je bilo tko od strane banke pojasnio koji točno troškovi obrade zahtjeva i odobravanja kredita se podmiruju tom naknadom koja je iznosila čak 1% od ugovorenog iznosa kredita te se je odbijala od njegova iznosa prije isplate korisniku.

61. Sud smatra da odredba čl. 10. st. 1. Ugovora o kreditu koja glasi "Za obradu zahtjeva i odobravanje kredita Korisnik kredita dužan je prije korištenja kredita platiti

1,00% naknade na iznos kredita, obračunate s datumom Ugovora" nije niti predmet niti cijena tog ugovora.

62. Naime, ugovorom o kreditu banka se obvezuje korisniku kredita staviti na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a korisnik se obvezuje banci plaćati ugovorene kamate i iskorišteni iznos novca vratiti u vrijeme i na način kako je ugovoreno (čl. 1021. ZOO-a).

63. Dakle, predmet ugovora o kreditu jest pozajmljivanje određenog iznosa novca s obvezom njegova povrata, nakon određenog vremena, a korisnik kredita za to korištenje tuđeg novca plaća cijenu u vidu ugovorenih kamata, za vrijeme dok pozajmljeni iznos u potpunosti ne vrati.

64. Iz toga proizlazi da odredba čl. 10. st. 1. Ugovora o kreditu kojom se, pored obveze plaćanja ugovorenih kamata na korištenu glavnicu kredita, ugovara plaćanje dodatne naknade za samu obradu i odobravanje kreditnog zahtjeva, a iznos koje naknade se odbija od iznosa odobrenog kredita, ne može biti i nije niti predmet niti cijena Ugovora o kreditu.

65. Stoga je uopće bespredmetno utvrđivati je li ta odredba bila jasna, lako razumljiva i lako uočljiva, u smislu odredbe čl. 84. ZZP-a/03, budući da je taj test potrebno provesti samo kada se radi o odredbi koja predstavlja predmet i/ili cijenu ugovora, u kojem slučaju, kada se radi o odredbi koja čini predmet i/ili cijenu ugovora, a koja je jasna, razumljiva i uočljiva, ne bi bilo dopušteno ocjenjivati poštenje te odredbe.

66. Međutim, tuženik niti ne tvrdi da je njegov zaposlenik prije sklapanja Ugovora o kreditu dao korisniku kredita informacije o tome koji se troškovi podmiruju plaćanjem naknade za obradu i odobrenje kreditnog zahtjeva.

67. Nadalje, sve i da je zaposlenik tuženika prilikom sklapanja Ugovora o kreditu napomenuo korisniku kredita da se predmetnom naknadom za obradu i odobrenje kreditnog zahtjeva podmiruju upravo oni troškovi koji se (po prvi puta) spominju u ovom postupku (operativni troškovi - troškovi rada djelatnika banke, materijalni troškovi - cijene uredskog materijala, informatičke opreme, energenata, troškovi trećih strana koje sudjeluju u realizaciji usluge - trošak poštarine i povezani regulatorni troškovi - za rad djelatnika svih službi, savjetovanje klijenta, izrada ponude za kredit, provjera i unos podataka iz zahtjeva za kredit, obrada zahtjeva, odobravanje kredita, izrada i potpisivanje ugovora, isplata kredita, odlaganje i arhiviranje kreditnog spisa i sl.), iz svih okolnosti je očito da to nije bilo tako.

68. Naime, zaposlenici tuženika (bilo da se radi o osobnim bankarima, bilo da se radi o zaposlenicima u IT ili nekoj drugoj službi) za svoj rad primaju plaću, koja ne ovisi o broju ugovorenih kredita niti o iznosu odobrenih kredita. Isto tako, niti drugi troškovi koje tuženik spominje (materijalni troškovi) ne ovise o tim parametrima (o vrsti i iznosu odobrenog kredita), već bi ti troškovi trebali u jednakom omjeru teretiti svaki ugovor o kreditu. Iz navoda stranaka proizlazi da je tuženik naplaćivao različitu ulaznu naknadu ovisno o vrsti odobrenog kredita te ovisno o visini odobrenog kreditnog iznosa, što znači da su korisnici kredita kojima je odobren veći iznos kredita plaćali ujedno i veću

naknadu, iako ista nije imala uporište u stvarnim troškovima tuženika (tuženik zbog toga što je odobrio nekom klijentu viši iznos kredita nije mogao imati veće troškove obrade kreditnog zahtjeva).

69. U zasnivanju obveznih odnosa i ostvarivanju prava i obveza iz tih odnosa sudionici su dužni pridržavati se načela savjesnosti i poštenja (čl. 4. ZOO-a).

70. Postupanje sukladno načelu savjesnosti i poštenja podrazumijeva da su sudionici u obveznom odnosu dužni međusobno postupati obzirno, uz uvažavanje interesa obiju strana, vodeći računa o smislu i svrsi obveznog odnosa

71. S obzirom da u slučaju da korisnik kredita nije pristao platiti naknadu za obradu i odobrenje kredita (čl. 10. st. 1. Ugovora o kreditu), do sklapanja predmetnog Ugovora o kreditu ne bi niti došlo (ugovor je unaprijed pripremljen od strane tuženika, bez mogućnosti pregovaranja o sadržaju pojedinih odredaba, po principu "uzmi ili ostavi"), da se plaćanjem te naknade ne podmiruju stvarni troškovi koje je tuženik imao uslijed sklapanja predmetnog ugovora te da se ta naknada naplaćuje iz iznosa odobrenog kredita, tako da se korisniku kredita faktično stavlja na raspolaganje manji iznos kredita, dok mu se ugovorne kamate obračunavaju na cjelokupni odobreni iznos kredita, to proizlazi da je ugovaranjem odredbe čl. 10. st. 1. Ugovora o kreditu, protivno načelu savjesnosti i poštenja, prouzrokovana značajna neravnoteža u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu korisnika kredita kao potrošača.

72. Stoga je i odredba o ulaznoj naknadi nepoštena, a time i ništetna (čl. 81. st. 1. i čl. 87. ZP-a/03).

73. Posljedica ništetnosti klauzule o ulaznoj naknadi jest ta da je korisnik kredita Ismail Omerbašić imao prema tuženiku tražbinu povrata onog što mu je platio temeljem te ništetne odredbe.

74. O cesiji tražbina potrošača

75. Tražbine potrošača Ismaila Omerbašića povrata stečenog bez pravne osnove mogu biti predmetom ustupa, jer njihov prijenos nije zabranjen zakonom niti su one strogo osobne naravi niti se po svojoj naravi protive prenošenju na drugog (čl. 80. st. 1. ZOO-a).

76. Primatelj tražbine (cesionar) ima prema dužniku (cesusu) ista prava koja je ustupitelj tražbine (cedent) imao prema dužniku do ustupanja (čl. 84. st. 1. ZOO-a).

77. Iz predmetnog Ugovora o ustupu tražbine proizlazi da je Ismail Omerbašić ustupio tužitelju novčanu tražbinu prema tuženiku po osnovi povrata preplaćenih iznosa po osnovi valute, kamata i svih plaćenih naknada nastalu temeljem ništetnih odredbi Ugovora o kreditu (čl. 1. i 2. Ugovora o ustupu tražbine).

78. Valja istaknuti da je tražbina dovoljno određena ako su u ugovoru jasno naznačeni vjerovnik, dužnik i pravni temelj iste, a ista je određiva ako ugovor sadrži dovoljno podataka temeljem kojih se ti elementi mogu odrediti (čl. 272. st. 1. ZOO-a).

79. U konkretnom slučaju Ugovor o ustupu tražbine sadrži podatke o vjerovniku, dužniku i pravnom temelju tražbine koja se ustupa, dok je samo utvrđivanje visine iste ostavljeno za kasnije, s obzirom da se taj iznos, ako je sporan, bez provođenja financijskog vještačenja ne može utvrditi.

80. Stoga je tražbina koja se ustupa jasno određena, a time je i sama činidba ugovora jasno određena pa nema mjesta zaključku o ništetnosti predmetnog Ugovora o ustupu tražbine zbog neodređenosti činidbe, u smislu odredbe čl. 269. i 270. st. 1. ZOO-a.

81. Potpuno je nebitno što tužitelj nema svojstvo potrošača, jedino je relevantno da je na njega prenesena tražbina potrošača nastala primjenom pravomoćno utvrđenih ništetnih ugovornih odredbi iz potrošačkih ugovora.

82. Ovo stoga, što se radi o prenosivoj imovinsko – pravnoj tražbini čiji se objektivni identitet prijenosom na drugog vjerovnika ne mijenja, dakle, promjenom osobe vjerovnika nije promijenjen identitet tražbine koja se ustupa, što je osobito vidljivo iz odredbe čl. 84. st. 1. ZOO-a prema kojoj primatelj tražbine (cesionar) ima prema dužniku (cesusu) ista prava koja je ustupitelj tražbine (cedent) imao prema dužniku do ustupanja.

83. Novčane tražbine potrošača nisu strogo osobne tražbine, niti se njihova narav protivi ustupanju, a niti je prijenos istih zabranjen zakonom, dakle, iste su prenositelne, kao i većina novčanih tražbina, bez obzira na svojstvo njihova nositelja (tako i Sud EU, u presudama C-383/18 od 11. rujna 2019. i C-519/19 od 18. studenog 2020.).

84. Slijedom navedenog, tužitelj je aktivno legitimiran potraživati od tuženika ono što je isti primio od Ismaila Omerbašića u ispunjenju Ugovora o kreditu primjenom ništetne valutne klauzule u švicarskim francima, u okviru onoga što je i sam Ismael Omerbašić mogao zahtijevati od tuženika.

85. Naglašava se da tuženik tvrdnje da su određeni anuiteti Ugovora o kreditu plaćeni od strane društva Flamma d.o.o. nije dokazao, iako, sve i da je to tako, time se ne umanjuje tražbina korisnika kredita prema banci temeljem stjecanja bez pravne osnove, budući da je to društvo uplate vršilo za korist korisnika kredita, dakle, posredno za korist njegove imovine pa je tuženik svaki iznos koji je primljen bez osnove, a uplaćen mu je za korist korisnika kredita, bio dužan vratiti upravo korisniku kredita, dok ga se odnos između korisnika kredita i uplatitelja ne tiče.

86. O pravnim učincima Dodatka Ugovora o kreditu

87. Ismael Omerbašić je svoj odnos s tuženikom po pitanju valutne klauzule iz Ugovora o kreditu regulirao Dodatkom Ugovoru o kreditu od 18. siječnja 2016.

88. Tim Dodatkom se uvode promjene u načinu ispunjenja obveza iz Ugovora o kreditu sukladno odredbama ZIDZPK-a/15, konkretno njegovim odredbama čl. 19.c st. 1. t. 1., 2. i 3., tako što se otplata kreditnih obveza, umjesto uz valutnu klauzulu u CHF, veže uz valutnu klauzulu u EUR te se korisnik kredita obvezuje kredit vraćati prema srednjem tečaju HNB-a za EUR na dan plaćanja, tako što se umjesto ugovorene kamatne stope iz Ugovora o kreditu, primjenjuje kamatna stopa koju banka primjenjuje

na kredite s valutnom klauzulom vezanom za valutu EUR te tako što se otplatni plan koji je izrađen prema odredbama Ugovora o kreditu zamjenjuje novim otplatnim planom izrađenim prema odredbama ZIDZPK-a/15, koji će se primjenjivati za cijelo vrijeme važenja tog Dodatka (čl. 3. Dodatka Ugovoru o kreditu).

89. Nadalje, Dodatkom Ugovoru o kreditu utvrđeno je da na dan 30. rujna 2015. korisnik kredita duguje tuženiku temeljem Ugovora o kreditu nedospjelu glavnicu u iznosu od 134.743,64 CHF u kunskoj protuvrijednosti na dan plaćanja, dok drugih dugova nema (po osnovi dospjele glavnice, ugovornih kamata, zateznih kamata, drugih troškova i naknada) (čl. 4. Dodatka), što da odgovara iznosu od 93.324,45 EUR u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a za EUR na dan plaćanja, koju glavnicu da će korisnik kredita podmirivati prema novom otplatnom planu u anuitetima koji iznose po 1.030,90 EUR (čl. 5.1., 5.2. i čl. 8. i 9. Dodatka).

90. Isto tako je utvrđeno da kada se uzme u obzir iznos kredita kojeg je korisnik kredita otplatio do dana sklapanja Dodatka Ugovoru o kreditu prema odredbama osnovnog ugovora s valutnom klauzulom u CHF i iznos kredita kojeg bi korisnik do tog datuma trebao platiti da se je radilo o ugovoru s valutnom klauzulom u EUR (čl. 19.c st. 1. t. 6. ZIDZPK-a/15), da je korisnik kredita platio 268,07 EUR manje, dakle, utvrđen je manjak u tom iznosu, kojeg se je korisnik kredita obvezao podmiriti u roku od 15 dana od stupanja na snagu tog Dodatka (čl. 5.3. u vezi čl. 7. Dodatka Ugovoru o kreditu).

91. Kao što je već navedeno, među strankama nije sporno da je Dodatak Ugovoru o kreditu sklopljen sukladno odredbama ZIDZPK-a/15.

92. Valja naglasiti da je ZIDZPK/15 donesen nakon što je ocijenjeno da je u području potrošačkog kreditiranja došlo do znatne neravnoteže u odnosima između korisnika kredita kao potrošača i banaka kao kreditora (trgovca) u odnosu na ugovore o kreditu sklopljene posebno u razdoblju od 2004. do 2008. koji su denominirani u kunama s valutnom klauzulom u CHF, i to stoga što je na domaćem tržištu s vremenom izrazito jačao tečaj CHF, rasle su ugovorene promjenjive kamatne stope što je potrošače, u ispunjavanju kreditnih obveza, dovelo u izrazito težak položaj. Stoga je ZIDZPK/15 imao za cilj otkloniti nepoštene poslovne prakse kreditnih institucija i osigurati otplatu kreditnih zaduženja u iznosu i pod uvjetima koji potrošače kao dužnike ne dovode u neravnopravan i dužnički ovisan položaj u odnosu na kreditora kao vjerovnika, vodeći se načelom kojim se osigurava ravnopravan, a nikako povoljniji položaj u odnosu na dužnike koji su ugovorili zaštitni mehanizam u valuti EUR. Taj zakon u tom smislu predstavlja snažnu, izvanrednu, jednokratnu, retroaktivnu i vremenski ograničenu zakonodavnu intervenciju u području potrošačkog kreditiranja. Pritom valja spomenuti da problem kredita vezanih za CHF nije svojstven samo Republici Hrvatskoj, već se pojavio i u drugim državama srednje i jugoistočne Europe, radi čega su zakonodavci i u tim zemljama posegnuli za zakonskim rješavanjem problema, a ta se rješenja razlikuju od države do države jer nema jedinstvenog pristupa rješavanju istog problema u državama članicama Europske unije (tako je do zakonskih intervencija unutar EU došlo u Mađarskoj i Poljskoj, ali na sadržajno drugačiji način nego u RH).

93. Potonju je okolnost, među ostalim, imao na umu i Ustavni sud Republike Hrvatske u postupku ocjenjivanja suglasnosti s Ustavom RH ZIDZPK/15 (U-

I/3685/2015) u kojem je odlukom od 4. travnja 2017. ocijenio spomenuti Zakon usklađenim s Ustavom Republike Hrvatske i nije prihvatio prijedlog većeg broja predlagatelja fizičkih osoba te osam kreditnih institucija za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti Zakona s Ustavom. Ocjenjujući u opisanim okolnostima da ZIDZPK/15 zadovoljava kriterije formalne i materijalne ustavnosti, Ustavni je sud posebno naglasio da ZIDZPK/15 ima legitiman cilj, jer se njime povećava socijalna zaštita, sprječava se nastavljanje nepoštene poslovne prakse kreditnih institucija i produbljivanja dužničke krize, pri čemu je predmetna mjera u vidu konverzije ocijenjena razmjernom legitimnom cilju koji se želio postići zato što su propisane mjere bile prikladne i nužne, a nije postojala druga manje tegobna ili ograničavajuća mjera, s jedne strane, dok, s druge, njome nije nametnut ni prekomjeren teret kreditnim institucijama kao adresatima.

94. Neovisno o tome što se Direktiva 93/13/EEZ u konkretnom slučaju ne primjenjuje (tako i Rev-2245/2017-2 od 20. ožujka 2018.), zbog potrebe tumačenja nacionalnog prava u duhu prava EU, valja primijetiti da Direktiva ni inače ne sadrži posebne odredbe koje bi se odnosile na zaštitu potrošača pri ostvarivanju prava na povrat neosnovano isplaćenih iznosa na temelju nepoštene ugovorne odredbe, već se restitucijski zahtjevi, dakle, zahtjevi za povrat neosnovano plaćenih iznosa, ostvaruju isključivo na temelju nacionalnog prava, odnosno prema nacionalnom materijalnom i procesnom pravu sukladno načelu procesne autonomije. Pritom dostignuti standardi zaštite prava potrošača zbog nepoštenosti ugovornih odredbi u praksi europskih sudova zahtijevaju ostvarenje mogućnosti uspostavljanja stvarne ravnoteže u pravima i obvezama potrošača, s jedne, i trgovca, s druge strane.

95. Relevantne odredbe ZIDZPK/15, kojima je uređeno načelo konverzije i način izračuna konverzije kredita, su odredbe čl. 19.b (načelo konverzije kredita) i 19.c (način izračuna konverzije kredita).

96. Prema odredbi čl. 19.b ZIDZPK-a/15 konverzija kredita denominiranog u CHF u kredit denominiran u EUR i kredita denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR podrazumijeva konverziju kredita radi promjene valute, odnosno valutne klauzule u kojoj je denominiran i provodi se na način da se položaj potrošača s kreditom denominiranim u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u EUR, a položaj potrošača s kreditom denominiranim u kunama s valutnom klauzulom u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

97. Nadalje, prema odredbi čl. 19.c st. 1. ZIDZPK-a/15 konverzija kredita podrazumijeva konverziju radi promjene valute odnosno valutne klauzule u kojoj je denominiran i izračunava se na način da se:

1. na iznos početno odobrene glavnice kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF izračuna iznos glavnice kredita denominiranog u EUR i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u EUR, po tečaju primjenjivom na datum isplate kredita, a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je vjerovnik na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, pri čemu se iznosom početno odobrene glavnice smatra iznos koji je zadužen u poslovnim knjigama vjerovnika, a koji iznos

može biti veći od isplaćenog iznosa zbog tečajne razlike zbog kupoprodaje deviza prilikom isplate kredita,

2. umjesto početno ugovorene kamatne stope kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF primijeni kamatna stopa jednaka kamatnoj stopi (po iznosu, vrsti i razdoblju promjene) koju je vjerovnik primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR na datum sklapanja ugovora o kreditu, uvažavajući smanjenja kamatnih stopa, tečaj ili uvjete odobrene određenim istovrsnim skupinama potrošača temeljem dobi, namjene kredita, iste vrste i trajanja u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR na datum sklapanja ugovora o kreditu denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF,

3. početno utvrđen otplatni plan kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF uključujući sve njegove izmjene, na temelju kojeg su izračunati obroci odnosno anuiteti u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF, zamijeni novim otplatnim planom izračunatim u skladu s točkama 1. i 2. ovoga stavka, i na temelju kojeg se izračunavaju novi obroci odnosno anuiteti u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, uzimajući u obzir sve izmjene ugovornih uvjeta koji se odnose na iznos, namjenu i rokove dospijeća glavnice te iznos, vrstu i razdoblje promjene kamatnih stopa i ostale promjene koje su tijekom trajanja ugovora o kreditu uvjetovale izmjenu početno utvrđenog otplatnog plana i obroka odnosno anuiteta,

4. iznosi uplaćeni radi namirenja početno utvrđenih obroka odnosno anuiteta u CHF i kunama s valutnom klauzulom u CHF (osim uplata na ime naplaćenih zateznih kamata, naknada i troškova koji se ne uzimaju u obzir za potrebe izračuna konverzije) pretvore u EUR i u valutnu klauzulu u EUR po tečaju primjenjivom na datum uplate, a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je vjerovnik na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR. Takvi iznosi pretvoreni u EUR i valutnu klauzulu u EUR predstavljaju osnovu za namirenje obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih po novom otplatnom planu u EUR i valutnoj klauzuli u EUR iz točke 3. ovoga stavka, pri čemu se poštuje redoslijed namirenja dospjelih obveza sukladno općim uvjetima vjerovnika, ali ne obračunavaju zatezne kamate,

5. ukupni uplaćeni iznos utvrđen u EUR i valutnoj klauzuli u EUR na način iz točke 4. ovoga stavka veći od ukupnog iznosa obroka ili anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih na način iz točke 3. ovoga stavka smatra preplatom koja se:

- ako iznos preplate ne prelazi ukupni zbroj obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR, preostalih na dan 30. rujna 2015. prema otplatnom planu iz točke 3. ovoga stavka, koristi za namirenje budućih obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR koji će dospjeti na način da se sukcesivno kod plaćanja budućeg obroka odnosno anuiteta koji će dospjeti iznos do najviše 50% dospjelog obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR namiri preplatom, sve dok se preplata u potpunosti ne iskoristi, pri čemu ako iznos preplate prelazi više od 50% ukupnog zbroja obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR, preostalih na dan 30. rujna 2015. prema otplatnom planu iz točke 3. ovoga stavka, vjerovnik i potrošač sporazumom definiraju način iskorištavanja iznosa preplate iznad 50% ukupnog zbroja obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR,

- ako iznos preplate prelazi ukupni zbroj obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR preostalih na dan 30. rujna 2015. prema otplatnom planu iz točke 3. ovoga stavka, vraća potrošaču od strane vjerovnika u roku od 60 dana od datuma prihvata konverzije od strane potrošača,

98. s time da se iznos preplate iz ove točke preračunava u kune po tečaju na dan 30. rujna 2015. i na njega vjerovnik nije dužan obračunati kamatu niti tečajnu razliku, već njih snosi potrošač,

6. ukupni uplaćeni iznos utvrđen u EUR i valutnoj klauzuli u EUR na način iz točke 4. ovoga stavka manji od ukupnog iznosa obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih na način iz točke 3. ovoga stavka, namiri vjerovniku od strane potrošača sukladno sporazumu vjerovnika i potrošača, a obveze po novom otplatnom planu u EUR i valutnoj klauzuli u EUR nastave ispunjavati od strane potrošača,

7. iznos preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR utvrđuje na dan 30. rujna 2015., kao razlika novog otplatnog plana utvrđenog sukladno točki 3. ovoga stavka i uplaćenih iznosa utvrđenih sukladno točki 4. ovoga stavka, pri čemu iznos preplate utvrđen u točki 5. ovoga stavka ne umanjuje iznos preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR, a manje uplaćeni iznos utvrđen u točki 6. ovoga stavka namiruje se sukladno sporazumu vjerovnika i potrošača,

8. učinak konverzije utvrdi kao razlika:

- stanja neotplaćene glavnice u CHF i valutnoj klauzuli u CHF evidentirane u poslovnim knjigama vjerovnika na dan 30. rujna 2015. izračunata u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, po tečaju primjenjivom na dan 30. rujna 2015., a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je vjerovnik na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, pri čemu se ograničenje tečaja iz članka 11.d ovoga Zakona odnosi na obroke odnosno anuitete u CHF i valutnoj klauzuli u CHF koji dospijevaju do isteka roka ograničenja iz članka 11.d tog Zakona i

- iznosa neotplaćene glavnice iz točke 7. predmetnog stavka.

99. Iz navedenih odredbi proizlazi da je cilj ZIDZPK/15 bio korisnike kredita koji su ugovor sklopili uz valutnu klauzulu u CHF dovesti u isti položaj kao da su ugovor o kreditu sklopili uz valutnu klauzulu u EUR.

100. Sudionici u prometu slobodno uređuju obvezne odnose, a ne mogu ih uređivati suprotno Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima i moralu društva (čl. 2. ZOO-a).

101. Iz navedenih odredbi ZIDZPK/15 i Dodatka ugovoru sklopljenog sukladno tim odredbama, proizlazi da banka i korisnik kredita, upravo polazeći od ništetnosti ugovornih odredbe o valutnoj klauzuli, dodatkom ugovoru uređuju svoje odnose u pogledu valute obveze i kamatne stope za cijelo razdoblje od sklapanja kredita pa nadalje (na način da se korisnik kredita dovodi u isti položaj kao da je ugovor o kreditu sklopio uz valutnu klauzulu u EUR), time da se razlika između uplaćenih iznosa i obveze koju bi potrošač imao da je sklopio ugovor s valutnom klauzulom u EUR računa

kao preplata, s kojom se, ovisno o okolnostima slučaja, postupa sukladno odredbi čl. 19.c st. ZIDZPK/15.

102. U postupku nije sporno da je Dodatak ugovoru o kreditu sklopljen sukladno odredbama ZID ZPK/15, koji zakon je izričito i detaljno uredio način konverzije i koji u tom dijelu predstavlja prisilan propis. U takvoj situaciji odredbe glave II. ZZP/14, koje uređuju pitanje nepoštenih odredbi u potrošačkim ugovorima, ne primjenjuju se na ugovorne odredbe kojima se u ugovor unose zakonske odredbe prisilne prirode odnosno kojima se u ugovor unose odredbe i načela konvencija koje obvezuju Republiku Hrvatsku, jer to priječi odredba čl. 49. st. 5. ZZP/14. Tako se u konkretnom slučaju ne primjenjuje ni odredba čl. 49. st. 1. ZZP/14 prema kojoj se nepoštenom smatra ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača.

103. Slijedom iznesenog, polazeći od činjenice da je Dodatak ugovoru o kreditu sklopljen na temelju prisilnog propisa koji je uspješno prošao test ocjenjivanja ustavnosti u ustavnosudskom postupku, valja zaključiti da njegove odredbe obvezuju stranke jer nemaju elemenata koji bi im davali obilježje nepoštenosti i imali za posljedicu njihovu ništetnost. Sklapanjem Dodatka ugovoru o kreditu na temelju odredbi ZIDZPK/15, kojim su stranke iznova, i to počevši od dana sklapanja ugovora o kreditu, uredile svoje odnose u pogledu valute obveze i promjenjivosti kamatne stope, stranke su se prešutno odrekle svojih tražbina koje bi im pripadale po osnovi ništetnosti ugovornih odredbi, i to u opsegu obračuna izvršenog u smislu odredbe čl. 19.c ZIDZPK/15. To stoga što zamjena nepoštenih ugovornih odredaba dispozitivnim zakonskim odredbama uspostavlja stvarnu ravnotežu u pravima i obvezama kako tužitelja kao potrošača, tako i tuženika (banke) kao trgovca.

104. Pri ovakvoj ocjeni sud ima na umu ustaljeno stajalište Suda EU prema kojem se u odnosu na poduzetnike poput banaka u istim ili srodnim pravnim odnosima kao predmetnom, potrošač nalazi u slabijem položaju (tako i u odluci broj C-26/13 od 30. travnja 2014.), kao i da je ZIDZPK/15 imao primarni cilj zaštitu potrošača CHF kredita kao slabije ugovorne strane, a ostvarenje tog cilja imalo je veći značaj od pravne sigurnosti druge strane (tako i Ustavni sud, U-I/3685/2015 od 4. travnja 2017., točka 30.). Međutim, ZIDZPK/15 je u odredbama članaka 19.d. i 19.e propisao detaljnu, jasnu i transparentnu proceduru koja je prethodila zaključenju ugovora o konverziji, kao i sadržaj tog ugovora, pa je tužitelj kao potrošač bio u prilici još i prije sklapanja ugovora o konverziji proučiti njegove odredbe. Štoviše, još prije donošenja ZIDZPK/15, Vlada Republike Hrvatske je u obrazloženju Konačnog prijedloga tog Zakona (P.Z./899 od 10. rujna 2015.) istakla, među ostalim, da ZIDZPK/15 predstavlja izvanrednu i jednokratnu zakonodavnu intervenciju koja je temelj za "trajno rješenje problema u CHF."

105. Tako je ZIDZPK/15 u čl. 19.d strogim pravilima nametnuo tuženiku kao vjerovniku i trgovcu, brojne obveze prije dostave ponude sklapanja ugovora o konverziji potrošaču, i to: za potrebe provjere izračuna konverzije, izraditi kalkulator na temelju kojeg je izračunata konverzija, koji uključuje detaljan pregled svih elemenata izračuna, i učiniti ga dostupnim svakom pojedinom potrošaču preko svojih mrežnih stranica kojem će potrošač pristupiti preko svog osobnog identifikacijskog broja, zatim omogućiti potrošaču pristup povijesnom pregledu: općih kretanja kreditiranja, odluka o

kamatnim stopama, dnevnih tečajeva primjenjivih na kredite denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF te na kredite denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR koje je vjerovnik primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF te na kredite denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR. Ujedno je tuženik kao vjerovnik i trgovac imao obvezu i prije objave spomenutog kalkulatora na mrežnoj stranici pribaviti mišljenje ovlaštenog revizora ili sudskog vještaka da je kalkulator izvršen u skladu s načinom izračuna propisanim čl. 19.c ZIDZPK/15 te takvo mišljenje objaviti na svojim mrežnim stranicama u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ZIDZPK/15.

106. Pored ovih obveza, vjerovniku je, u skladu s odredbom čl. 19.e ZIDZPK/15, također nametnuta i obveza dostave izračuna konverzije kredita u roku od 45 dana od stupanja na snagu Zakona zajedno s prijedlogom novog ili izmijenjenog ugovora o kreditu, kao i pregleda stanja svih pojedinačnih vrsta tražbina, nadalje i pregled stanja svih pojedinačnih tražbina od potrošača pri čemu izračun konverzije mora sadržavati jasan pregled svih promjena i iz kojega mora biti razumljivo na koji je način utvrđen iznos preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR iz čl. 19.c st. 1. t. 7. ZIDZPK-a/15, iznos preplate iz čl. 19.c. st. 1. t. 5. ZIDZPK-a/15 ako je ona utvrđena, odnosno manje plaćeni iznos iz čl. 19.c. st. 1. t. 6. ZIDZPK-a/15 ako je on utvrđen.

107. S druge strane, odredba čl. 19.e st. 5., 7., 8. i 9. ZIDZPK-a/15 propisuje obveze potrošača u slučaju prihvata konverzije (obavijestiti vjerovnika o prihvatu u roku od 30 dana), zatim u stavku 5. da učinak konverzije snosi vjerovnik na način da se u poslovnim knjigama vjerovnika konverzija iskazuje kao usklađenje tražbine zbog promjene tečajeva, odnosno rashod temeljem povrata preplate, kao i da razliku u početnoj glavnici zbog kupoprodaje deviza iz čl. 19.c st. 1. t. 1. ZIDZPK-a/15, iznos naplaćenih zateznih kamatama, naknada i troškova iz čl. 19.c. st. 1. t. 4. ZIDZPK-a/15, iznos kamate i tečajnih razlika na ime preplate iz čl. 19.c st. 1. t. 5. ZIDZPK-a/15 snosi potrošač. Osim toga, st. 8. čl. 19.e ZIDZPK/15 propisana je i sudbina odobrenih pogodnosti (padaju na teret potrošača), dok je u st. 9. propisano ako potrošač prihvati izračun konverzije kredita, vjerovnik neće tražiti dodatne instrumente plaćanja, u odnosu na ugovorene, niti postavljati dodatne uvjete potrošaču kojima se bi se derogirala njegova druga prava.

108. U ovakvim okolnostima valja zaključiti da zamjena nepoštenih ugovornih odredaba zakonskim odredbama uspostavlja stvarnu ravnotežu u pravima i obvezama kako tužitelja kao potrošača, tako i tuženika (banke) kao trgovca jer, s jedne strane, omogućuje donošenje informirane odluke o sklapanju ugovora o konverziji od strane potrošača, budući da je potrošač kao slabija ugovorna strana objektivno bio u mogućnosti informirano procijeniti hoće li prihvatiti ili odbiti ponudu banke za sklapanje ugovora o konverziji. Pritom se posebno naglašava da je zaključenje ugovora o konverziji ovisilo o volji potrošača, jer je samo potrošaču ostavljena mogućnost izbora prihvaćanja ili neprihvaćanja konverzije (za razliku primjerice od mađarskog zakonodavnog rješenja koji tu slobodu potrošaču nije ostavio). S druge strane, ovakav način uređenja zamjene nepoštenih ugovornih odredbi omogućuje i balansiranje interesa potrošača i trgovca na tržištu.

109. Naime, učinak konverzije prema ZIDZPK/15 djeluje unatrag što omogućuje uspostavu činjeničnog i pravnog okvira u kojem bi se potrošač našao i bez postojanja nepoštene ugovorne odredbe. Tako stvorena mogućnost uspostave činjeničnog i pravnog okvira kakav je postojao, već sama po sebi, ima restitucijski učinak, jer omogućuje vraćanje koristi koju je druga ugovorna strana (trgovac) stekla od potrošača po osnovi nepoštene ugovorne odredbe (tako i Sud EU u presudi C- 308/156 LGU, točka 62.), i to u okolnostima i u proceduri koja je unaprijed poznata i unaprijed svim stranama predstavljena kao jednokratna mjera i trajno rješenje.

110. Na taj je način zaključenjem Dodatka ugovoru o kreditu koji je zaključen prema pravilima posebnog propisa (ZIDZPK/15) uspostavljena ravnoteža između efektivne zaštite i zahtjeva pravne sigurnosti, kao i zaštite legitimnih očekivanja strana u ugovornom odnosu koje su postupale u dobroj vjeri u opsegu obračuna izvršenog u smislu odredbe čl. 19.c u vezi s čl. 19.e ZIDZPK/15 (prema odredbi čl. 19.e ZIDZPK/15, potrošači snose: razliku u početnoj glavnici zbog kupoprodaje deviza iz čl. 19.c st. 1. t. 1. tog zakona, zatim iznos naplaćenih zateznih kamata, naknada troškova iz čl. 19.c st. 1. t. 4. tog zakona te iznos kamata i tečajnih razlika na ime preplate iz čl. 19.c st. 1. t. 5. tog zakona). Interveniranje u takav pravni odnos na način koji to tužitelj zahtijeva unutar opsega obračuna izvršenog prema odredbi čl. 19.c u vezi s odredbom čl. 19.e ZIDZPK/15 bilo bi suprotno slobodi ugovaranja i slobodi tržišnog natjecanja koja izvire iz slobode ugovaranja.

111. Potrošač, koji je sklopio dodatak ugovoru o kreditu na temelju odredbi ZIDZPK/15, nakon sklapanja dodatka ugovoru, po osnovi ništetnosti ugovornih odredbi o valutnoj klauzuli i promjeni kamatne stope više nema pravo na povrat više plaćenih iznosa, osim onih iznosa koji nisu bili predmet obračuna konverzije kredita u smislu čl. 19.c u vezi s čl. 19.e ZIDZPK/15. Zatezne kamate od dana plaćanja pojedinačnih mjesečnih anuiteta pa do dana konverzije nisu obuhvaćene obračunom konverzije uređenim posebnim propisom, kako to proizlazi iz ranije navedenih odredbi. Stoga, potrošač ima pravo na isplatu pripadajućih zateznih kamata na više plaćene iznose za razdoblje od plaćanja svakog više plaćenog pojedinačnog anuiteta pa do dana izvršene konverzije 30. rujna 2015.

112. O visini tužbenog zahtjeva, preinaci tužbe i zastari

113. Iz nalaza i mišljenja stalnog sudskog vještaka Centar za financijska vještačenja d.o.o. proizlazi da je u razdoblju od početka otplate kredita do dana izračuna konverzije kredita, tečaj CHF oscilirao na više i niže u odnosu na tečaj koji je vrijedio prilikom isplate kredita, posljedično čemu je korisnik kredita plaćao veći ili manji anuitet u odnosu na onaj koji je vrijedio prilikom ugovaranja kredita. Tako je utvrđeno da je zbog promjene tečaja na više u odnosu na tečaj koji je vrijedio na dan isplate kredita korisnik kredita platio 16.187,24 EUR više, nego što bi platio da nije bilo valutne klauzule u CHF, dok je zbog promjene tečaja na niže u odnosu na početni tečaj, korisnik kredita platio 2.540,35 EUR manje, nego što bi platio da nije bilo valutne klauzule u CHF (neto preplata da iznosi 13.646,89 EUR). Nadalje, vještak je ponovio da je u Dodatku Ugovoru o konverziji utvrđena preostala nedospjela glavnica kredita u iznosu od 93.324,45 EUR što da odgovara iznosu od 712.259,48 kn, a da nije bilo primjene valutne klauzule u CHF, dakle, da nije bilo promjene tečaja u odnosu na onaj početni, tada da bi na dan izračuna konverzije preostala nedospjela glavnica iznosila 654.651,97 kn, dakle, da razlika između te dvije glavnice iznosi 57.607,51 kn odnosno

7.645,83 EUR. Što se tiče eventualne preplate, vještak ponavlja da Dodatkom Ugovoru o kreditu nije utvrđeno da nakon provedbe konverzije proizlazi da postoji preplata po kreditu, već manjak u iznosu od 268,07 EUR. Naposljetku, vještak daje izračun zateznih kamata za svaki mjesečni iznos preplate uslijed primjene valutne klauzule u CHF (iznos koji je plaćen više u okviru svakog anuiteta uslijed porasta tečaja CHF u odnosu na onaj početni koji je vrijedio na dan isplate kredita, a koji ne bi bio plaćen da nije bilo primjene ništetne valutne klauzule i kojeg bi korisnik kredita imao pravo zahtijevati natrag), od dana izvršenog plaćanja do dana nastupanja učinaka konverzije, 3. rujna 2015. te utvrđuje da te zatezne kamate ukupno iznose 4.827,80 EUR.

114. Niti jedna od stranaka nije imala prigovora na matematički izračun vještaka, ali je tužitelj zatražio da se vještak dopunski očituje o datumu naplate i iznosu kojeg je tuženik naplatio po osnovi ulazne naknade, s obzirom da je i ta naknada utužena.

115. Međutim, iz činjeničnih navoda iz tužbe, niti podnesaka dostavljenih do zaključenja prethodnog postupka, ne proizlazi da je tužitelj u ovom postupku zahtijevao povrat iznosa naplaćenog po osnovi ulazne naknade, već je zahtijevao utvrđenje ništetnosti te klauzule, ali ne i povrat onog što je po osnovi nje plaćeno.

116. To pitanje je sud izričito razjasnio s punomoćnicom tužitelja na pripremnom ročištu od 11. ožujka 2024. kada je ista na izričit upit suda na što se odnose utuženi iznosi izjavila da se iznos od 16.420,09 EUR odnosi na preplatu po ništetnoj valutnoj klauzuli, a iznos od 4.047,94 EUR na zatezne kamate obračunate na tu preplatu od dana plaćanja svakog pojedinog anuiteta do dana kada je izvršena konverzija, 30. rujna 2015.

117. Dakle, povrat novčanog iznosa koji je naplaćen po osnovi ništetne ulazne naknade nije bio predmet tužbenog zahtjeva.

118. Stoga sud nije vještaku naložio izvršenje dopune nalaza i mišljenja, mada se je vještak na ročištu od 8. travnja 2026. izjasnio da je ulazna naknada naplaćena 21. prosinca 2024., kada je isplaćen i sam kredit, u iznosu od 2.281,00 CHF što je odgovaralo 11.112,80 kn, a što da odgovara iznosu od 1.474,92 EUR.

119. Sud je u cijelosti prihvatio nalaz i mišljenje vještaka, jer su izrađeni sukladno pravilima konkretne znanosti i struke te su logični i objektivno provjerljivi.

120. Na ročištu od 8. travnja 2026. tužitelj je uredio novčane tužbene zahtjeve na način da zahtijeva isplatu iznosa od 1.474,92 EUR s zateznim kamatama od 21. prosinca 2024. do isplate po osnovi povrata plaćenog po osnovi ništetne odredbe o ulaznoj naknadi, isplatu iznosa od 23.833,07 EUR s zateznim kamatama od 30. rujna 2015. do isplate po osnovi preplate temeljem ništetne valutne klauzule i razlike u obračunatoj preostaloj neplaćenju glavnici kredita te isplatu iznosa od 4.827,80 EUR s zateznim kamatama od 30. rujna 2015. do isplate po osnovi zateznih kamata na utvrđenu preplatu po ništetnoj valutnoj klauzuli.

121. Tuženik se je usprotivio tako izvršenoj preinaci tužbe te istaknuo prigovor zastare u odnosu na povišenje utuženih iznosa temeljem ranijih osnova.

122. Dodavanjem zahtjeva za isplatu iznosa od 1.474,92 EUR s zateznim kamata od 21. prosinca 2024. do isplate po osnovi povrata plaćenog po osnovi ništetne odredbe o ulaznoj naknadi, tužitelj je preinačio tužbu, u smislu odredbe čl. 191. st. 1. ZPP-a, budući da takav zahtjev do tada nije isticao.

123. Tužitelj može preinačiti tužbu do zaključenja prethodnog postupka, a iznimno to može učiniti do zaključenja glavne rasprave ako bez svoje krivnje nije mogao preinačiti tužbu do zaključenja prethodnog postupka (čl. 190. st. 1. i 2. ZPP-a).

124. S obzirom da je tražbina povrata plaćenog po osnovi ništetne ulazne naknade ustupljena tužitelju prije pokretanja ove parnice te da je tužitelj tužbom zahtijevao utvrđenje ništetnosti te odredbe, nije bilo nikakve zapreke da tužitelj do zaključenja prethodnog postupka preinači tužbu dodavanjem zahtjeva za isplatu po toj osnovi te mu je sud postavljanjem pitanja na pripremnom ročištu dao priliku da to učini, ali tužitelj to svojom krivnjom nije učinio, slijedom čega je preinaka tužbe koje je izvršena na ročištu od 8. travnja 2026. dodavanjem novog tužbenog zahtjeva uz postojeće nedopuštena, što je i utvrđeno predmetnim rješenjem.

125. U preostalom dijelu, u kojem tužitelj povisuje novčani iznos kojeg potražuje temeljem istih činjeničnih osnova, usklađujući postojeće tužbene zahtjeve s provedenim financijskim vještačenjem, preinaka je dopuštena, jer tužitelj prije provedbe vještačenja nije mogao znati točno koji iznos mu po tim osnovama pripada, dakle, nije mogao ranije u tom dijelu preinačiti tužbu (čl. 190. st. 2. ZPP-a) te se tuženik toj preinaci (kojom se iz iste činjenične osnove zahtijeva druga novčana svota) ne može protiviti (čl. 191. st. 2. ZPP-a).

126. Nema govora o nastupanju zastare, niti iznosa koji su bili utuženi već u tužbi, niti iznosa koji predstavljaju povećanje u odnosu na ono što je prvotno utuženo, u odnosu na koje je zahtjev određeno postavljen 8. travnja 2026.

127. Ovo stoga, što tražbina povrata stečenog bez pravne osnove (a u ovoj parnici se radi o tražbini povrata onog što je stečeno temeljem nepostojeće, ništetne pravne osnove) zastarijeva protekom općeg zastarnog roka od 5 godina koji načelno počinje teći prvog dana nakon dana kada je stjecatelj nešto stekao (čl. 215. st. 1. i čl. 225. ZOO-a).

128. Međutim, unatoč tome zastara tražbine povrata stečenog bez pravne osnove u konkretnom slučaju ne počinje teći od dana stjecanja..

129. Naime, prema pravnom shvaćanju kojeg je Vrhovni sud Republike Hrvatske zauzeo u zauzeo na sjednici Građanskog odjela održanoj 30. siječnja 2020., kojeg prihvaća i ovaj sud, zastarni rok u slučaju restitucijskog zahtjeva prema kojem su ugovorne strane dužne vratiti jedna drugoj sve što su primile na temelju ništetnog ugovora, odnosno u slučaju zahtjeva iz čl. 323. st. 1. ZOO-a kao posljedice utvrđenja ništetnosti ugovora, počinje teći od dana pravomoćnosti sudske odluke kojom je utvrđena ili na drugi način ustanovljena ništetnost ugovora.

130. S obzirom da je presuda ovog suda, P-1401/12 od 4. srpnja 2013., u dijelu kojim se utvrđuje ništetnost valutne klauzule, postala pravomoćna 14. lipnja 2018., to je zastara tražbine povrata onog što je plaćeno temeljem te ništetne odredbe počela teći

14. lipnja 2018., a kako je tužba u ovom predmetu podnesena 13. lipnja 2023., to proizlazi da zastara nije nastupila (nije protekao petogodišnji zastarni rok koji se primjenjuje na restitucijske zahtjeve).

131. Dakle, u konkretnom predmetu primijenjeno je, po pitanju zastare, pravno shvaćanje zauzeto na sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održane 30. siječnja 2020., a ne ranije pravno shvaćanje koje je zauzeto u revizijskoj presudi VSRH-a, Rev 2245/17 od 20. ožujka 2018., prema kojem se zastara prekida podnošenjem tužbe u kolektivnom potrošačkom sporu i počinje ponovno teći od pravomoćnosti odluke donesene u tom sporu.

132. O pravnom interesu tužitelja

133. Valja napomenuti da je tužitelj imao pravni interes u ovoj parnici utvrđivati ništetnost konkretne valutne klauzule, s jedne strane iz razloga što je u kolektivnom potrošačkom sporu pružena isključivo apstraktna pravna zaštita, dakle, u kolektivnom potrošačkom sporu su općenito utvrđene ništetnima valutne klauzule u ugovorima o potrošačkim kreditima koje je tuženik sklapao u određenom razdoblju, pod pretpostavkom da su ispunjene određene pretpostavke, a tuženiku je u svakoj pojedinačnoj parnici bilo dopušteno dokazivati da te pretpostavke u odnosu na konkretni ugovor nisu bile ispunjene. Tako je u ovoj parnici utvrđivano da li je valutna klauzula konkretnog Ugovora o kreditu bila razumljiva korisniku kredita Ismailu Omerbašiću (što je ovisilo o informacijama koje je taj konkretni korisnik dobio od tuženika) i tek je po utvrđenju da ista nije bila razumljiva mogao biti donesen zaključak o ništetnosti konkretne ugovorne odredbe te o posljedičnom postojanju odnosa stjecanja bez pravne osnove. S druge strane, iako su korisnik kredita i tuženik svoj odnos po pitanju ništetne valutne klauzule u CHF uredili Dodatkom Ugovoru o kreditu, čime su uredili i do tada nastala potraživanja koja su imali jedan prema drugom po osnovi te ništetne klauzule (prije svega potraživanje tužitelja po osnovi povrata više plaćenog temeljem te klauzule, ali i potraživanje tuženika po osnovi ispunjenja ugovora u vidu iznosa koji su manje plaćeni primjenom te klauzule), Dodatkom Ugovoru o kreditu nije riješeno potraživanje tužitelja po osnovi zateznih kamata na iznose koji su definitivno bili plaćeni bez pravne osnove, a kako sud nije mogao odlučiti o zahtjevu za povrat stečenog bez pravne osnove bez da je utvrdio je li valutna klauzula ništetna, koje pitanje se utvrđuje od slučaja do slučaja, ovisno o tome je li u konkretnom slučaju valutna klauzula korisniku kredita bila razumljiva, slijedom čega je tužitelj svakako imao pravni interes zahtijevati utvrđenje ništetnosti valutne klauzule. Dakle, deklaratorni tužbeni zahtjev u odnosu na valutnu klauzulu ima u ovoj parnicu svrhu deklaratornog preambula, u smislu odredbe čl. 187. st. 3. ZPP-a.

134. Tužitelj ima pravni interes zahtijevati i utvrđenje ništetnosti odredbe o tzv. ulaznoj kreditnoj naknadi, bez isticanja zahtjeva za povrat onog što je plaćeno, jer će temeljem eventualno prihvaćajuće presude objema strankama biti jasno da tužitelju pripada pravo na povrat novčanog iznosa kojeg je tuženik naplatio temeljem te odredbe, a koje pravo tužitelj može ostvarivati i izvansudski, što je ekonomičnije i po pitanju duljine trajanja postupka i po pitanju troškova, nego li da taj zahtjev ostvaruje sudskim putem (čl. 187. st. 1. ZPP-a u vezi čl. 327. st. 1. i čl. 328. ZOO-a).

135. Odluka o tužbenom zahtjevu

136. S obzirom da tužitelju pripada isključivo naknada koristi stečene bez prave osnove u vidu zateznih kamata na iznose koje je više platio temeljem primjene ništetne valutne klauzule, od dana njihova plaćanja do dana nastupanja učinaka konverzije, 30. rujna 2015., koje iznose 4.827,80 EUR, budući da je to jedini dio koji se tiče ništetne valutne klauzule koji nije uređen Dodatkom Ugovoru o kreditu i kojeg potraživanja se potrošač nije prešutno odrekao, to je tužbeni zahtjev valjalo prihvatiti u odnosu na isplatu tog iznosa, a odbiti u odnosu na isplatu iznosa od 28.833,07 EUR s zateznim kamatama od 30. rujna 2015. do isplate.

137. Na dosuđeni iznos od 4.827,80 EUR tužitelju pripadaju zatezne kamate od dana kada je sudu podnio zahtjev za njihovu isplatu.

138. Naime, iznos od 4.827,80 EUR predstavlja uglavničene zatezne kamate, a prema odredbi čl. 31. st. 2. ZOO-a na iznos neisplaćenih kamata mogu se zahtijevati zatezne kamate samo od dana kad je sudu podnesen zahtjev za njihovu isplatu.

139. S obzirom da je tužba za isplatu tih zateznih kamata podnesena 13. lipnja 2023., samo što je naknadno u tom dijelu uređena po pitanju visine, nakon provedenog vještačenja, tužitelju procesne zatezne kamate na iznos od 4.827,80 EUR pripadaju od 13. lipnja 2023. i obračunavaju se po stopi određenoj odredbom čl. 29. st. 2. ZOO-a u dijelu koji se odnosi na izvanugovorne obvezne odnose.

140. Kako tužitelj potražuje zatezne kamate na iznos od 4.827,80 EUR od 30. rujna 2015. do isplate te za razdoblje od 1. siječnja 2023. do isplate po previsokoj stopi, onoj koja se primjenjuje na potraživanja iz trgovačkih ugovora, valjalo je tužbeni zahtjev odbiti za isplatu zateznih kamata na iznos od 4.827,80 EUR za razdoblje od 30. rujna 2015. do 12. lipnja 2023. te u pogledu razlike stope zateznih kamata za razdoblje od 13. lipnja 2023. do isplate.

141. Odluka o procesnopravnom prigovoru radi prebijanja

142. Tuženik je u odgovoru na tužbu istaknuo prigovor radi prebijanja određene tražbine koju da ima prema tužitelju po osnovi manje plaćenih anuiteta, u onim mjesecima kada je tečaj za valutu CHF bio niži od početno (tzv. negativne tečajne razlike).

143. Radi se, u suštini, o tražbini ispunjenja Ugovora o kreditu plaćanjem razlike do punog iznosa anuiteta primjenom tečaja koji je vrijedio na dan isplate kredita, budući da je valutna klauzula u CHF ocijenjena ništetnom pa se Ugovor o kreditu promatra kao kunski kredit.

144. Nakon provedenog vještačenja tuženik je specificirao prigovor radi prebijanja navodeći da u prijebij stavlja tražbinu u iznosu od 2.540,50 EUR s zateznim kamatama na pojedinačne iznose, počevši od 2. ožujka 2005.

145. Prigovor radi prebijanja ima nesamostalni, obrambeni karakter, slijedom čega sud u parnici može meritorno odlučivati o tražbini istaknutoj radi prebijanja samo do visine utvrđene tražbine iz tužbenog zahtjeva, a kako je sud utvrdio postojanje utužene tražbine samo u iznosu od 4.827,80 EUR, to proizlazi to sud može meritorno odlučiti o cjelokupnoj tražbini istaknutoj radi prebijanja.

146. Međutim, tražbina tuženika koja je istaknuta radi prebijanja po osnovi plaćanja razlike do punog iznosa anuiteta ne postoji, kao što ne postoji niti tražbina tužitelja za povrat iznosa koji su plaćeni preko iznosa punog anuiteta ako se za cijelo razdoblje otplate primijeni tečaj za CHF koji je vrijedio u trenutku isplate kredita korisniku.

147. Ovo stoga, što su se sklapanjem Dodatka Ugovoru o kreditu na temelju stranke prešutno odrekle svojih tražbina koje bi im pripadale po osnovi ništetnosti ugovornih odredbi, i to u opsegu obračuna izvršenog u smislu odredbe čl. 19.c ZIDZPK/15.

148. Jedino što nije bilo predmetom obračuna u konverziji su zatezne kamate koje pripadaju potrošaču na više plaćene iznose za razdoblje od plaćanja svakog više plaćenog pojedinačnog anuiteta pa do dana izvršene konverzije 30. rujna 2015., dok su ostala međusobna potraživanja po osnovi ništetne valutne klauzule, koja su i postojala do sklapanja Dodatka Ugovoru o kreditu, sklapanjem tog dodatka, suglasnošću volja stranka, u smislu odredbe čl. 160. st. 1. ZOO-a, prestala

149. Stoga je valjalo utvrditi da ne postoji tražbina tuženika, istaknuta radi prebijanja, u iznosu od 2.540,50 EUR s zateznim kamatama na pojedinačne iznose.

150. Odluka o troškovima parničnog postupka

151. Konačno postavljenim tužbenim zahtjevom tužitelj zahtijeva utvrđenje ništetnosti valutne klauzule, utvrđenje ništetnosti klauzule o ulaznoj naknadi, isplatu iznosa od 28.833,07 EUR s zateznim kamatama od 30. rujna 2015. te isplatu iznosa od 4.827,80 EUR s zateznim kamatama od 30. rujna 2015. do isplate.

152. Tužitelj nije naznačio vrijednost predmeta spora za nenovčane tužbene zahtjeve, već je u tužbi VPS označen u visini iznosa novčanih tužbenih zahtjeva, što pokriva isključivo vrijednost novčanih tužbenih zahtjeva.

153. S obzirom da tužitelj nije naznačio vrijednost nenovčanih tužbenih zahtjeva, a niti je to učinio sud do zaključenja glavne rasprave, smatra se da je vrijednost svakog pojedinog nenovčanog tužbenog zahtjeva 13.270,00 EUR (čl. 495.a u vezi čl. 40. st. 2. i 5. ZPP-a)

154. Tužitelj je u odnosu na nenovčane tužbene zahtjeve uspio u cijelosti, a u odnosu na novčani zahtjev u omjeru od 14,34% ($4.827,80 \text{ EUR} / 33.660,87 \text{ EUR} = 0,14342$), dakle, tužitelj je u predmetnoj parnici uspio u omjeru od 52,10% (tužitelj je uspio s $13.270,00 + 13.270,00 + 4.827,80 = 31.367,80$; tužitelj je potraživao $13.270,00 + 13.270,00 + 33.660,87 = 60.200,87$; dosuđenih $31.367,80 / \text{potraživanih } 60.200,87 = 0,52105$), a tuženik u omjeru od 47,90%.

155. Kako je uspjeh stranaka u ovoj parnici podjednak, to je odlučeno da će svaka stranka snositi svoje troškove parničnog postupka (čl. 154. st. 4. ZPP-a).

156. Slijedom navedenog, odlučeno je kao u izreci.

U Zagrebu 15. svibnja 2026.

Sutkinja:
Ivana Manestar

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv presude dopuštena je žalba Visokom trgovačkom sudu Republike Hrvatske u roku od 15 dana od dana kada se smatra da je dostava presude obavljena (za stranku koja je bila uredno obaviještena o ročištu na kojem se presuda objavljuje), odnosno u roku od 15 dana po primitku presude (za stranku koja nije bila uredno obaviještena o ročištu na kojem se presuda objavljuje), koja se podnosi putem informacijskog sustava e-Komunikacija ovog suda.

DNA:

- tužitelju po punomoćniku

- tuženiku po punomoćniku

Broj zapisa: **9-30888-052ff**

Kontrolni broj: **03642-33479-be2ad**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:
CN=IVANA MANESTAR, L=ZAGREB, O=TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://e-komunikacija.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Trgovački sud u Zagrebu** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.